

ВІСНИК

VISSNYK

THE HERALD

супільно-політичний місячник

РІК XXIX, Ч. 7-8 (313-314)
YEAR XXIX, № 7-8 (313-314)

ЛИПЕНЬ — СЕРПЕНЬ 1975
JULY — AUGUST 1975

ЦІНА 0.80 ЦЕНТІВ
PRICE \$ 0.80

ВІСНИК

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

З М І С Т

Ярослав Стецько: „Пам'ятаймо про ув'язнення членів ОУН і бійців УПА” (Слово на Зустрічі українців Канади і ЗСА в Торонті, 1975 р.).	1
Володимир Мазур: Привіт від Українського Визвольного Фронту Америки (на Зустрічі)	4
С. Осінський: Україна на світово-політичній шахівниці (продвж).	5
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ — ДО СПІЛЬНОЇ МЕТИ. Матеріали з окружних конференцій УВФронту і нарад Відділів ООЧСУ, в тому:	7
Аналіза доповіді проф. Івана Вовчука: „До наших завдань в нинішньому політичному укладі”	8
Мирослав Шмігель: 25-річчя СУМ в Америці і завдання на будуче	9
Надя Дякун: До завдань ТУСМ у системі УВФронту	12
Д-р Михайло Кушнір: Культурні вартості в боротьбі за українську правду	15
Окружні наради Відділів ООЧСУ	16
Людмила Мойсєєва: Півроку з советськими періодиками	18
СТОРІНКА ОЖ ОЧСУ	
Уляна Целевич: До проблеми завдань Об'єднання Жінок Організацій УВФронту	24
У міжнародній День Жінки	27
Іван Левадний: Київ у 1925 році	28
Панько Незабудько: „Амбасадори” і „амбасадорші” (фейлетон)	31

ВІСНИК

“ПАМ'ЯТАЙМО ПРО УВ'ЯЗНЕННЯ ЧЛЕНІВ ОУН І БІЙЦІВ УПА”

(СЛОВО ЯРОСЛАВА СТЕЦЬКА НА ЗУСТРІЧІ УКРАЇНЦІВ
КАНАДИ І ЗСА, ТОРОНТО, 15 ЧЕРВНЯ 1975)

Дорогі Землячки і Земляки!

Вітаю Вас від імені Воюючої України, від Проводу ОУН, від АБН, зокрема передаю Вам привітання від українців в країнах Південної Америки, звідкіля я прямо приїхав сюди. Вони єднаються сьогодні у думках і прагненнях з Вами, живуть тими самими ідеями і змагаються за ту саму мету: Українську Державу. В Аргентині, в Буенос-Айресі, на Сумівській Оселі вони відкривають цього року пам'ятник у честь нашого Головнокомандувача Генерала Романа Шухевича—Тараса Чупринки і в Парагваї — пам'ятник нашому національному Пророкові Тарасові Шевченкові.

Вони запрошують Вас на обі ці врочистості.

Я зобов'язаний з признанням відмітити їхній великий ідеалізм, патріотизм, жертвність, вірність нашим традиціям, велику самопосвяту для української визвольної справи і необхідність прийти їм з матеріальною допомогою з Вашого боку, щоби ще краще могли розгорнути свою працю для нашої спільної мети. На особливу увагу заслуговує наша молодь у цих країнах. Необхідно створити їй можливості для студій і для загально-національної праці. Пам'ятаймо і про них у цей день!

Українська нація — це велика духовна й ідейна єдність в Україні і в не Україні сущих. Українська спільнота на чужині — це нерозривна частина української нації, а не етнічна група в рамках іншої нації — канадської, американської чи аргентинської! Вона мусить горіти тими самими ідеалами, змагатися за ті самі цілі, що за них бореться український народ на Рідних Землях, радіти і страждати тим, чим радіють і страждають українські борці по всій Україні і по всій тюрмі народів і людей!

Сьогодні у героїчно-трагічні роковини спитаймо себе, чи ті вимоги ми повністю викону-

ємо, які поставив до нас Голова революційно-державного Уряду України, Генерального Секретаріату УГВР, Головний Командир Збройних Сил України (УПА), Голова Проводу ОУН на Рідних Землях — Генерал Роман Шухевич-Тарас Чупринка-Лозовський-Тур у славному Зверненні Воюючої України до всієї української еміграції. Він писав до нас:

„Воююча Україна насамперед вимагає, щоб українська еміграція гідно і відповідально презентувала свій народ і його визвольну боротьбу перед зовнішнім світом... Пам'ятайте, що сьогодні кожний українець за кордоном — це представник Воюючої України... Воююча Україна вимагає, щоб українська еміграція була активним співорганізатором єдиного фронту всіх народів, поневолених і загрожених російсько-більшевицьким імперіалізмом...

Українська молодь, — закликає ген. Тарас Чупринка, — на еміграції мусиш іти в авангарді визвольної боротьби, як в ньому йде молодь на Рідних Землях. Ти мусиш віддати себе цілком інтересам Воюючої України і бути готовою на кожний її поклик, щоб стати поруч своїх друзів, що борються за визволення народу, за Українську Державу”...

Це Звернення Воюючої України з жовтня 1949 — напередодні смерті Великого Чупринки — це його заповіт для нас усіх, це наказ нашого сумління.

Хай неспокій і грижа совісти у нас будуть такі пекучі і нестерпні, що не виконусмо достатньо залишеного нам заповіту, щоб наша дійова допомога Воюючій Україні стократно зроста, щоб Москва боляче відчула також і на чужині і з чужини удари по ній!

Роковини Співки Визволення України і Співки Української Молоді, заснованих в Україні, і сучасна героїчна боротьба Нескорених, а в тому нескореної української Жінки, зобов'язують

нас до чину і до самопосягати! Вони зобов'язують нас тут змінити спосіб нашого життя. Служба Батьківщині, зречення всього особистого з боку Провідника революційно-визвольної боротьби нації — Романа Шухевича-Чупринки, з боку незламних з СВУ і СУМ Сергія Єфремова, Старицької-Черняхівської, М. Павлушкова й інших, — сучасних нескорених Жінок — Ірини Сеняк, Ірини Калинець, Ніни Караванської, Марії Пальчак, Надії Світличної, сотень і тисяч знаних і незнаних героїв і героїнь Визвольних Змагань 1918-1921 рр., з рядів УВО-ОУН-УПА, Карпатської Січі, а передусім тих, що впали в повстаннях в концтаборах, а серед них героїнь Кінгіру, яким рівних не знає історія людства, — їхня героїня і самопожертва — молотом викидів совісти б'є нас. Ми ще не досі до висот їхньої моралі! Вони вчать нас: бажаймо великого і величного! Не перецінюймо матеріальних вартостей, змагаймося за ідеальне, за ідеалістичне, за служіння ідеї нації, за друзі своя!

Хай наше серце, наша мораль, наша совість бунтується проти культу золотого тельця, бо інакше ми не достойні звати себе Людьми з великої літери, як навчає Валентин Мороз. „Апостоли потрібні сучасній Україні”, а ще більше нашій еміграції, а не ситі пристосуванці. Виховуймо себе і нашу молодь в суворості обичаїв, у доцінюванні героїчного і вічного, ідеєю ставмо понад матерію, понад вигідницьке життя. Протиматеріалістична революція духа — це є на потребу!

Людину підносять на вершини моралі великої ідеї і одержимість ідеєю нації, страждання величною ціллю, що дає сенс життю. Це є служіння найвищій спільноті на землі — нації. Велике і величне в житті народів і людей завжди родилося з героїчного і трагічного, з самопосягати і жертви! Ідея нації, націоналізм — це прапор нашої доби. Є спільнота святих, є спільнота героїв, людей великого чину і самопожертви, як є спільнота грішників супроти ідеалів Нації і Людини, які падають. Щоб встати, потребують прикладів святих-героїв. Нація є велика героїня і святими-мучениками, які належать одній категорії людей.

Батьківщина є там, де є могили! Ми і світ потребуємо більше як будь-коли прикладів, характерів, символів. Правду мовить молоде по-

коління України про себе, що воно зродилося на жертвах і крові холоднороських повстанців, на прикладах УВО-ОУН-УПА, на прикладах Петлюри, Коновальця, Чупринки, Бандери, Сороки, Грицяя, Гасина, на армії Нескорених УПА. „Я гордий з того, що мені довелося, — писав ген. Роман Шухевич-Чупринка, — очолювати ту славу Армію Героїв, якої рівної не знає історія” . . .

„За батька сидить Юрко з чотирнадцяти років життя у таборах суворого режиму уже дев'ятнадцятий рік, — пише автор „Більма”. Батько казав: „Ти рости, сину, ще не знати, що припаде на твій вік” . . . Казебіст, загрожуючи йому карцером, каже, що він міг би вже давно бути на соняшному Криму, якщо б зрікся свого батька, але Юрко Шухевич відповідає: „Видійди, негіднику, бо припишу тебе в мавзолеї”. А тепер сидить він уже 23-ий рік у тюрмах.

Делегації 64 націй і 20 міжнародних організацій проголосили на VIII Конференції ВАКЛ і VI Конференції ВАЯКЛ у Ріо в Бразилії, в квітні цього року, Юрка Шухевича і Валентина Мороза — символами, прикладами, прапорами патріотичної, героїчної, національної молоді народів світу, постатями, що стали духовою власністю патріотичного і релігійного світу!

У грізну годину нашої Батьківщини наш Головнокомандувач, Провідник Національної Революції України устами молодого покоління промовляє до нас:

„Не будь Пилатом, що вмиває руки в тяжку годину, коли козацьке плем'я несе свій хрест на висоту Голготи. Не маємо права вмерти, доки народ наш у рабстві . . . Земля не прийме, викине!”

У молодому поколінні України оновився дух Мазепи, Петлюри, Холодного Яру, дух Єфремова, Павлушкова, дух Басарабової, Коновальця, дух Чупринки і Бандери! Компромісу між сучасною Воюючою Україною і Росією бути не може і немає! Немає спільної платформи співдії з антирежимними москалями проти комунізму. Вони стоять за російську імперію, за її збереження!

Ми стоїмо за розвал всякої імперії російської на національні незалежні держави поневоленних народів, на чолі з Україною!

Є виключена спільна боротьба з антирежим-

ними москалями за людські права в російській імперії, бо права людини поневоленої нації можуть бути здійснені лише тоді, як поневолена нація буде мати свою власну, суверенну, незалежну, народоправну державу! Ще не було імперії в світі, в якій були б здійснені права людини поневоленої нації. Першим правом людини є власна держава! Третя російська еміграція з журналом „Континент” і „Із-під брил” — це зміна варті імперії після упадку большевизму, щоб рятувати Росію — тюрму народів! Ні один український самостійник не звільнений Москвою на Захід! „Ми хочемо самостійної України!” — кликав перед російським сталінським судом Сергій Єфремов, голова СВУ, а голова СУМ Павлушков заявив: „Ми боремося за незалежну українську державу”!

„Ми — Провід ОУН — залишаємося на Рідних Землях з нашим Народом, — писав Голова Проводу ОУН в Україні Роман Шухевич-Тур, — продовжувати незмінно Визвольну Боротьбу за нашу Державу, не залишаючи нашого Народу!”

Роман Шухевич — великий державний муж, геніяльний полководець-стратег модерного типу ведення війни повстанчої, політик-стратег національно-визвольної багатосторонньої політичної революції, що поєднав в одне національну і соціальну революцію, Мазепу і Палія, формотворець нової політичної карти світу після розвалу російської імперії на національні держави, прапорonoсець найбільш справедливої ідеї сучасності — визвольного націоналізму, як порятунку людства перед большевицьким знищенням, співторець Акту 30 червня 1941, віцеміністер Оборони в Державному Правлінні 1941, організатор двофронтової війни України проти Німеччини і проти Росії, ініціатор Антибольшевицького Бльоку Народів, — всенародний Герой! Як мало прикладів знає історія, щоб на полі слави зі своїми воїнами серед власного народу в його обороні — загинув Начальний Вождь його Збройних сил і його Провідник. Наш новітній Святослав Хоробрий — генерал Роман Шухевич — Тарас Чупринка!

Дорогі Земляки, ми залишили Україну не тому, щоби рятувати наше життя, але щоби скріпити і відкрити другий фронт проти москов-

ських варварів у вільному світі на захист України і в її допомогу.

Коли завтра святкуватимуть підпільно в Україні „День загиблих українських політичних в'язнів” за УССД, то — єднаючися серцем і душею з нашою Батьківщиною, присягнім перед тінями Героїв, перед великим Командиром: Будемо боротися на кожному кроці проти Росії і комунізму, усіми методами і формами, будемо розгортати всесторонню дію в обороні України і їй допомагати, доки не здобудемо Української Самостійної Соборної Держави!

Схилим у покорі наші голови перед Героями і Мучениками України і приймим глибоко до нашого серця заклик з Владмирської тюрми великого одесита Святослава Караванського, що вже 30 років карається в російських тюрмах і концтаборах:

„Поки живу я — живіте зо мною! Кличте! Будіте! Зривайте до бою! Думці, душі не давайте спокою! Юністю дихайте! Жарте весною! Будьте зі мною! З вами бійці не бояться могили”!

Ставайте масово в обороні наших політичних в'язнів! Пам'ятаймо про ув'язнених бійців УПА і членів ОУН, мобілізуймо світ на їх захист!

Честь і слава Героїням і Героям України!
Хай живе УПА і ОУН!

Вічна слава невмирущому Генералові Романові Шухевичеві-Чупринці!

Хай живе Українська Держава!

В АЛЛЕНТАВНІ ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ГЕН.-ХОР. ТАРАСА ЧУПРИНКИ

Заходом Організацій Українського Визвольного Фронту в Аллентавн, Па., тут відзначено в неділю 15-го червня в залі Ст. Франціс святковою академією 25-річчя героїчної смерті ген.-хор. Тараса Чупринки-Шухевича.

Академію розпочато американським гімном, відіграним на фортепіяні проф. Зоєю Маркович, а потім присутні під її акомпаніємент відспівали український національний гімн.

Голова 20-го Відділу ООЧСУ М. Іванів відкрив коротким словом ці жалібні святкування, влаштовані на пошану Великого Сина України. Святкову промову про велич легендарного лицаря, його життя, стремління, боротьбу і героїську смерть за честь нації — виголосив член ГУ ООЧСУ п. Богдан Казанівський.

Володимир Мазур

ПРИВІТ ВІД УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ АМЕРИКИ (НА 26-МУ ЗДВИЗІ-ЗУСТРІЧІ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ І АМЕРИКИ)

З почуттям радості в серці і з почуттям гордості за передову когорту української вільної спільноти — вітаю вас на Здвизі-Зустрічі від Українського Визвольного Фронту Америки! Цей Здвиг і ця Зустріч — це не лише зустріч вільних братів і сестер, це також, і то в першу чергу — духова зустріч вільних українців з далекою нескореною Батьківщиною, це наша зустріч із безсмертним Генералом Тарасом Чупринкою-Шухевичем! Ось ми тут стоїмо перед тобою, Генерале Нескореної України! Тут зібрались вояки твоєї легендарної армії — УПА, тут стоять брати і сестри Валентина Мороза, тут зібрались ті, які своєю працею продовжують і в далекому запіллі Світовий Український Визвольний Фронт!

Шановна Громадо!

У наш час фронт боротьби проти імперіалістично-хижацької Москви проходить не лише над Дніпром, не лише в Карпатах і не лише у вічному городі князя Лева! У наш час переможного походу націоналізму — фронт боротьби проти решток імперій, проти останньої катівні народів, проти московської тюрми націй у формі ССРСР — проходить і в Америці та Канаді, і на вулицях міст, і в наших серцях!

Український поет Богдан Лепкий писав:

„... Хоч ти багатий і свобідний нині,
За океаном віднайшов свій край,
Про тих, що там, у рідній Україні,
Не забувай, не забувай!...”

У мистецько-музичній частині виступило вокальне тріо „Соловейки” СУМА з Філадельфії під мистецьким керівництвом проф. Зої Маркович, у складі: Леся Леськів, Наталка Турчанюк і Оля Максимюк (вокальний вишкіл оперної співачки Олени Шпшацької), які виконали ряд повстанських і стрілецьких пісень у муз. аранжерці проф. Зої Маркович.

Наталка Турчанюк з великим чуттям рецитувала „Напис на стрілецьких могилах” Б. Лепкого.

Конферансьє академії Іван Стасів сказав кінцеве слово та подякував виконавцям свята і присутнім за участь.

Академію закінчено відспіванням „Не пора”.

Іван Стасів

Свою масовою присутністю на Здвизі в гостинному місті Торонті, присутністю організованої сумівської молоді, участю у здвизі представників усієї соборної національної християнської України — ви показуєте, що не забуваєте про нашу далеку Матір-Україну! Ви показуєте, що належите до кращих, передових громадян, бо вам не байдужа ні доля України, ні доля світу! Як писав поет:

„... Живеш в Бразилії чи в Аргентині,
Поїдеш в Мексико чи Парагвай,
Про те, що діється сьогодні в Україні,
Не забувай! Не забувай!”

Ми не збудемо, що Україна — за ґратами! Ми не забудемо, що Гетьман Мазепа, Головний Отаман Симон Петлюра, Полковник Євген Коновалець, Головний Командир УПА і Голова Проводу ОУН на Рідних Землях та голова підпільного Уряду УГВР, Тарас Чупринка-Роман Шухевич, Провідник ОУН Степан Бандера, — загинули з рук Москви! Ні ми, ні наші діти, ні їхні нащадки не забудуть ворогові людства — большевицькій Москві — жертв СВУ і СУМ, знищених десятки тисяч героїв-унівців та героїв з похідних груп, ні тих, що й тепер, у двадцятому віці, караються та не каються за московськими ґратами!

Працюймо ж дружньо і далі, щоб пришвидчити день свободи, щоб наблизити день розвалу московської тюрми народів! Будьмо дружніми, міцними, карними і точними, будьмо жертвенними і активними! — На наших очах розвалюються рештки середньовічних імперій! Будьмо ж гордими, що ми належимо до когорти національних революціонерів, що належимо до передової когорти Української Нації, що ми — духові діти і вояки безсмертного Генерала Тараса Чупринки-Шухевича! Ми врешті-решт зробимо те, що не встиг виконати безсмертний Генерал:

— Він освятив синьо-жовтий прапор України власною святою кров'ю —

— Ми освячуємо цей прапор нашою вірністю і любов'ю!

С. Осінський

УКРАЇНА НА СВІТОВО-ПОЛІТИЧНІ ШАХІВНИЦІ

(Продовження)

Від термоядерної до повстанчого типу
ведення війни

Вирішні проблеми світу не будуть розв'язані договорами тому, що Росія добровільно не дасть уярмлених в ній десятків народів. А народи й люди ніколи не примиряться з рабством і тиранією. Російська імперія і панівний у ній комуністичний режим можуть бути зліквідовані лише силою. Визвольні війни і революції всередині імперії й комуністичної системи неунікненні, хібащо людина й нація могли б погодитися з вічною деспотією, визиском і невільництвом, що суперечить Богоподібній природі Людини і Нації, твору Бога. Таким чином стоїть проблема не як уникнути в'їни, а якого типу війна очікує нас, що має повернути права націям і права людині, знищивши колоніалізм, імперіалізм, деспотію й рабство.

Вийшовши з факту, що носієм національної ідеї став народ, а не вузький гурт чи одна верства, що модерна техніка досягла свого zenіту небувалим розвитком, війна клясичного типу стає анахронізмом. Тепер, у ситуації національно-визвольних воєн і революцій, не стоїть питання, щоб переможець накидав свою волю переможеному в обмежених рамках, або щоб на одній і тій самій території — поміж окупантом і окупованим — стояв компроміс влади, але суть у тотальному усуненні окупанта з землі

Як сказав Провідник ОУН Достойний Ярослав Стецько — у нашій боротьбі за вільну Україну йдеться насамперед про „боротьбу за владу нації“!

У боротьбі за владу нації ми не знаємо і не будемо знати слова „НАЗАД“ — ми знаємо і будемо знати тільки і виключно єдине слово, єдиний заклик, єдиний порив — „ВПЕРЕД!“

Вічна слава безсмертному Генералові національно-християнської України Тарасові Чупринці-Шухевичеві!

Вічна слава Нескореній Україні!

Хай живе Націоналізм — передова, найбільш творча сила людства двадцятого століття!

Слава Україні!

поневоленої нації тотальною повстанчою визвольною справедливою війною уярмлених націй у формі синхронізованих, координованих національно-визвольних революцій, що перейдуть у комбіновану повстанчу і конвенційну в'їну проти наїзника — Росії. Всенародня визвольна війна і революція є запереченням „абсолютністично-аристократичної“ доктрини ведення війни з обмеженими цілями якогось компромісу поміж двома силами. Поміж тотально поневоленою нацією і її поневолювачем — чужою нацією — наїзником на тій самій території компромісу немає, бо може бути лише влада однієї або другої нації: поневоленої досі або поневолюючої. Немає справедливішої війни, як в'їна за визволення поневоленого народу з-під гніту поневолюючої нації — імперіаліста.

Причиною визвольних воєн є поневолювач, а не поневолений. Терор стосує поневолювач, а не поневолений. Поневолений борониться, а поневолювач нападає. Коли змінилася у термоядерній і ідеологічній добі концепція ведення війни, коли мала нація спроможна успішно ставити опір потузі, коли якість перейшла в кількість стосовно атомової зброї, що її може посідати й мала нація, коли існує універсальний атомовий пат, народи й люди, а не анонімові гомункулуси, знову беруть у свої руки свою долю. На кожную зброю завжди була і буде протизброя. Коли дегуманізація, дегероїзація, дехристиянізація, обезрелігійнення, обезморальнення, варваризація життя досягає вершка, приходить час на відступ з позицій упадку і розкладу, зворот до героїчного, гуманного, благородного, божественного, носіями чого стають поневолені деспотами народи і люди. На зміну прагматикам і технократам, якими насичений світ, приходять у підпіллі і з-під підпілля уярмлених одержимі ідеєю нації і Бога, візіонери і „антиреалісти“. Категорією міжнародної політики стає не лише брутальна матеріальна сила, а виведення людства з сліпого кута самознищення людського роду. Поруч рвучкого цивілізаційного і технологічного прогресу людство стало перед закономірною необхідністю етично-культурного відродження. Це той ще не

розкритий, не розгаданий, але стихійний процес віднайдення Людини і національної вартости у світі без керми і вітрил, у світі виключно консумпційного суспільства, що служить мамоні, або у світі деспотії, що — теж заперечивши духове — топче Людину й Націю, те божественне у людстві. Сатисфакцією історичної справедливости у такій констеляції вартостей буде повернення прав поневоленим націям і людям, буде усунення тиранії і рабства.

Від концепції т. зв. рівноваги сил у світі через уклад двополяризму до многополяризму потуг, ЗСА враховували як елементи потуги чи суперпотуги виключно матеріальні, стисліше термонуклеарні, навіть не технологічні, категорії і цим дефініювали суперпотугу. До многополяризму доходили через емпірично посталі факти зростання матеріальної сили інших потуг — п'ятох в їх оцінці. Духові, етичні, ідейні вартості, як не менше суттєві елементи суперпотуги чи потуги — нехтувано. Україна й інші поневолені нації — це та духовна сила, що розриває т. зв. суперпотугу термоядерну, перетворюючи її в колос на глиняних ногах. Зброєю володіють люди, а не манекени. Поневолені народи і люди творять відношення сил два до одного в російській імперії: поневолені народи і поневолюючий нарід. Бій за справедливість, за правоту, за права народів і людей, за свободу, за власну владу на власній землі, за Людину й Націю, як змаг християн за духове й божественне запевнив їм перемогу над насильством, над матеріальним, над тиранським...

Кожен поневолений народ був би щасливий, якби він міг добитися своєї державної самостійности і волі без жертв, без пролиття крові, без збройної боротьби. Це — трагедія справедливости, це — вершок кривди, коли т. зв. вільний світ визнає законним поневолення народу народом і опір поневоленого, його визвольну боротьбу проти поневолювача визнає незаконною і геройські чини його борців проти речників окупації кваліфікує як ламання законів, а інколи як „бандитизм” чи „терористичні” чини, але убивства окупантом національних борців за права нації і права людини визнає законними. Це суперечить найвищим ідеалам гуманности і християнства: переможець завжди має рацію, навіть безправ'я його стає правом!

Найвищою цінністю людини й нації є не мир

за всяку ціну, а перемога правди і добра, справедливости і свободи, чести й гуманности.

Причиною світових воєн ніколи не були національні держави, а завжди імперії, імперіялісти.

Щоб запанував тривалий світовий справедливий мир, мусять бути зліквідовані російська імперія і комуністична система. Це не може статися інакше, як шляхом національно-визвольних революцій і воєн. З цього основного положення мусить виходити наша міжнародня політика, яка має на меті стосувати такі заходи, щоб досягнути визнання зовнішніми чинниками цілей визвольної боротьби і її підтримки. Повстанча концепція локалізує війну, зменшує її жертви. Інтервенція без визнання і здійснювання цілей визвольної боротьби ще ніколи не принесла поневоленому народові державної незалежности, бо „визволителі” приносили здебільша владу і волю для себе на чужій землі. Центральною ідеєю визвольної революції є досягнути влади поневоленої нації на її землі, як передумови здійснення прав людини. У чаді фразеології про мир, коекзистенцію, кооперацію замість конфронтації, про конвергенцію, залякування уярмлених атомовим знищенням визвольна організація зобов'язана йти проти хвиль, висуваючи своєю навіть найбільше непопулярну альтернативу, бо єдино вона забезпечує розв'язку світової політичної, соціологічної, популяційної, світоглядкової й етичної кризи.

Ю. Дараган

К И І В

Над містом в темряві — вогнистий хрест

Знявсь догори, як сяєво пожежі,

Вечірніх ліхтарів протест —

Що ніч загарбала барвисті межі,

Схилила день за виднокруг, за Брест . . .

Над містом в темряві — вогнистий хрест.

Вогнистий хрест, накреслений над містом,

Оповідає всім, що ні, не вимер

Наш славний рід! Людських осель намистом

Керує дотепер Великий Володимир.

І в небі символом яскравим і вогнистим

Палає хрест, накреслений над містом.

СПІЛЬНИМ ЗУСИЛЛЯМ — ДО СПІЛЬНОЇ МЕТИ

Матеріали з окружних конференцій УВФронту і нарад Відділів ООЧСУ

ОКРУЖНІ КОНФЕРЕНЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЙ УВФ І НАРАДИ ВІДДІЛІВ ООЧСУ

Проведені в місяцях березні і квітні 1975 р. спільні окружні Конференції Організацій Українського Визвольного Фронту: ООЧСУ, ОЖ ОЧСУ, СУМА, ТУСМ, Т-ва кол. Вояків УПА і ПАБНА, а також наради Відділів ООЧСУ в Округах: Нью Йорк, Філадельфія, Рочестер, Чікаго й Клівленд, у значній мірі причинилися до популяризації і здійснення тих цілей, що їх узмістовлено накреслив на форумах Конференцій голова Головної Управи ООЧСУ ред. Ігнат Білинський, який провадив нарадами.

Наголошуючи ідейно-політичний і програмовий аспекти Конференцій, Голова Головної Управи ООЧСУ визначив мету Конференцій у таких напрямних:

- а) Скріплення почуття ідейної і політичної єдності Організацій Визвольного Фронту;
- б) Стимуляція розвитку української політичної думки у Визвольному Фронті та конфронтація її з процесами становлення національної ідеї в Україні;
- в) Ідейно-політичне узмістовлення праці і методів дій Організацій Визвольного Фронту;
- г) Піднесення культурного рівня у Визвольному Фронті й у громаді;
- г) Уточнення компетенцій і завдань Організацій Визвольного Фронту як цілості;
- д) Стимуляція й координація спільних дій Організацій Визвольного Фронту.

До успіху окружних Конференцій і нарад Відділів і Осередків окремих Організацій Визвольного Фронту треба зарахувати насамперед численну участь представників Відділів і Осередків названих Округ у нарадах, їхнє жваве зацікавлення проблемами Визвольного Фронту в цілому і своїх Організацій зокрема, їхню активну участь у дискусіях та конструктивний підхід до розв'язки питань дальшого організаційного росту і зміцнення активності Визвольного Фронту, як провідної сили українського політичного й громадського життя в Америці.

Різноманітність тематики доповідей, виголошених під час Конференцій, сприяла жвавому обміну думок над порушеними проблемами та

давала загальний погляд на стан, можливості й перспективи Організацій Визвольного Фронту у здійснюванні тих завдань, для яких вони були створені та в ім'я яких сповняють свою місію супроти українського народу й української еміграції.

Були виголошені доповіді на такі теми:

1. Проф. Іван Вовчук (ООЧСУ) — „До наших завдань в нинішньому політичному укладі”;
2. Мгр Уляна Целевич (ОЖ ОЧСУ) — „До проблеми завдань Об'єднання Жінок Організацій Українського Визвольного Фронту”;
3. Мирослав Шмігель (СУМА) — „25-ліття СУМА і завдання на будуче”;
4. Аскольд Лозинський і Надя Дякун (ТУСМ) — „До завдань ТУСМ у системі Українського Визвольного Фронту”;
5. Д-р Михайло Кушнір (ООЧСУ) — „Культурні вартості в боротьбі за українську правду”.

Доповідачі не тільки розглядали й аналізували окремі проблеми, але й завершували свої міркування конкретними напрямними щодо практичних завдань і способів їх здійснювання.

Багато цінних думок висловили по доповідях і дискусіях, загострюючи увагу до окремих питань та даючи свої пропозиції для їх розв'язки.

**

Провідні тези доповідачів та думки дискусантів оформив у висліді Конференцій голова Головної Управи ООЧСУ ред. Ігнат Білинський у таких заключних напрямках-висновках:

1. Український Визвольний Фронт має бути тією силою, яка усвідомлює й аналізує визвольні процеси в Україні, не збиваючись із дороговказу ідей українського націоналізму, на ґрунті яких виробляються в Україні сили української національної ідеї. Цими ідеями Визвольний Фронт має наснажувати українську спільноту.

2. Треба вирощувати інтелектуально-політичні сили Визвольного Фронту, як зброю на фронті політичної і культурної боротьби проти московського поневоловача України. Треба стимулювати розвиток української політич-

ної думки на еміграції, в ідейному обміні з процесами становлення національної ідеї в Україні.

3. Змагати до підвищення культурного рівня у Визвольному Фронті й у громаді шляхом вишколів, спільних обговорень проблем, народніх університетів тощо.

4. Розбудовуючи громадське життя, закріплюймо ідейно-політичний вплив Визвольного Фронту на громадських форумах, даючи основний вклад у працю і формування керівного активу громади.

5. Плекаймо дружню і ділову атмосферу для спільної, координованої дії Організацій Визвольного Фронту. Проблеми організаційного й громадського життя розв'язуймо комплексно, з включенням до дії творчих сил спільноти, близьких Визвольному Фронтові. У Визвольному Фронті є нагода і місце для праці для усіх українських самостійників, які не заперечують ідейних, політичних і програмових засад Визвольного Фронту.

6. Скріплюймо почуття ідейної, політичної і структуральної єдності Організацій Українського Визвольного Фронту в дії, а також ініціативу Відділів у терені, в координації з Централями. Скріплення дій Організацій Визвольного Фронту — це теж скріплення української громади.

7. Плекаймо однастайну ідейну й політичну поставу Організацій Визвольного Фронту внутрі і на громадських форумах, скріплюймо свідому організаційну дисципліну та пошанування авторитету Проводів Організацій Визвольного Фронту. Плекаймо почуття організаційної відповідальності й особистої культури у взаємовідношенні між членами Організацій Визвольного Фронту.

8. Організуймо всесторонню допомогу в дії нашій молоді і студентам, зокрема у намаганні протиставитись асиміляційним процесам, та захоочуймо їх до активної праці на суспільно-політичному відтинку.

9. Спільними силами Організацій Визвольного Фронту відзначім у належній політичній ідейній і філософській площині: Рік ген.-хор. Романа Шухевича-Тараса Чупринки; Рік Української Жінки; 50-ліття СУМ і 25-ліття СУМА; 200-річчя ЗСА і 100-річчя українського поселення в Америці.

**

В пляні дружніх зустрічей членів Організацій Визвольного Фронту з громадянством, по закінченні Конференцій відбувались вечорами спільні вечери, а опісля, у великих залах Домів Організацій Визвольного Фронту в різних місцевостях проф. Іван Вовчук виголосив політичну доповідь на тему: „Україна в світовому політичному укладі”.

З притаманним доповідачеві знанням політичної проблематики, зокрема підсоветської, проф. І. Вовчук насвітлив політичну ситуацію у світі та на її тлі — положення в ССРСР і ситуацію в Україні, як також перспективи змін у політичному укладі у світі.

Цікава й вичерпно опрацьована тема доповіді викликала усюди жваву дискусію.

ДОПОВІДІ НА КОНФЕРЕНЦІЯХ

ДО НАШИХ ЗАВДАНЬ В НИНІШНЬОМУ ПОЛІТИЧОМУ УКЛАДІ

На тлі ядерної аналізи міжнароднього положення доповідач проф. Іван Вовчук підкреслив важливість тези про Україну, як державну націю, поневолену Москвою.

Балаянс сил міжнародньої політики хиткий і може кожночасно змінитись. По Камбоджі і В'єтнамі прийшла черга на Португалію. Хто зна, чи не повториться трагедія з Іспанією. Московський генеральний штаб внутрішню напругу прикриває зовнішніми успіхами. Кипр, гра на Середньому Сході — це познаки, що для тривалого миру немає підстав. Москва веде наступ на капіталістичний світ.

Американський світ намагається подолати Москву торговельною експансією. Політична напруга, національні проблеми будуть створювати нові труднощі в ССРСР, де посилилась боротьба з національними силами, з націоналізмом. Москва пов'язує тепер націоналізм із сіонізмом. Істотним є те, що прийшла зміна при послабленні імперської справної структури (КГБ). Етнічна Москва викинула поважну силу дисидентів на Захід. Це можна розглядати як запасну силу на завтрішній день. Дисиденти говорять про нації, самовизначення, гуманізм, одначе, в аспекті інтересів Росії.

В такій ситуації треба ставити нашу політичну працю на відповідному рівні. Наша дія ви-

магає мислі, аналітичного розуму і чітко окресленої лінії. Кожний наш промах увидатнюватиметься в майбутньому.

На останній нараді в Києві, під час обговорення опіки закордоном, впала фраза: „Ми готуємо національні кадри для закордону”. Це головню стосується української еміграції. В Києві ведуть курси української мови для української молоді з еміграції. Культобмін продовжуватиметься.

В громадському аспекті появляються нотки в захальній літературі, мовляв, СКВУ повинен стати центром для заступництва українського народу в ОН. Разом із цим іде наступ на УККА, зокрема на його голову проф. Л. Добрянського, й інших.

Наше завдання — бути тією силою, яка збагнула процеси спротиву в Україні і ними запліднює спільноту. Треба покращувати структуру нашого громадського життя. Треба готуватись до приїзду Брежнєва до Вашингтону й запитати, через американський світ, чому Брежнєв розправляється з національною гордістю, чому здійснює винародовлення, чому фізично ліквідує культуру і церкву українського народу.

В праці на місцях треба самим думати й розв'язувати місцеві проблеми, координуючи дію з Централєю, а не лише ждати інструкцій і готових розв'язок від Головної Управи.

Тематика праці в 1975/76 рр. проходитьиме в аспекті 200-річчя Америки. З цією тематикою треба пов'язати і Рік ген. Т. Чупринки, і Рік Української Жінки, і 50-річчя СУМ. Треба діяти в гурті з американцями, а не сепаратно; треба розкрити наші проблеми і поставити перед американцями допагання: якщо українці дали свій вклад у розвиток Америки, то хай американці допоможуть нам втримати нашу культуру, українські школи та зберегти молодь від денационалізації. Треба дати політичний зміст українським акціям. Побіч культурних імпрез, ставити і наші домагання, з наголосом на всебічний розвиток етнічних груп, а не переварювання їх у спільному казані.

Річницю прославлення державного мужа ген. Романа Шухевича-Тараса Чупринки треба провести в аспекті звеличення доби, в якій жив і діяв ген. Т. Чупринка, сполучуючи полководця ХХ сторіччя з полководцями минуло-

го, з історичними попередниками ген. Чупринки, від Конашевича — через Петлюру. Розвиток доби треба переглянути з політично-філософської площини.

У Міжнародньому Роді Жінки, проголошеному в ОН і в Києві, український світ має показати документально підневільний стан української жінки в Україні, яка змушена віддавати свою вроду і сили на будовах імперії в Сибірі.

В річницю 50-ліття СУМ і 25-ліття СУМА треба широко ставити проблему української молоді, треба передумати методику виховання від Павлушкова до сьогодні. Труднощі є, нива запущена, треба їх подолати, бо інакше нема перспективи. Треба творити максимальні умови, в яких молодь наvertsалась би і поверталась до українства. Молодь тут не та, що в Україні, світ інший, тому треба зрозуміння і належного підходу до неї. Зокрема треба дати підтримку студіючій молоді — ТУСМ — та допомагати їй розбудовуватись, щоб ТУСМ міг захопити більше молоді, щоб було кому заступити нас.

Проблема нашого всестороннього росту дуже важлива. Треба йти шляхом конструктивно-творчим. Треба діяти разом, а не окремо, розв'язувати проблеми комплексно і спільно. Треба самим рости, щоб вести людей. Важливі тут студії проблеми провідництва. Треба включити творчих людей української спільноти до праці та плекати дружність, довір'я і пошану один до одного.

Успіх буде тоді, коли поставимо засаду, що в тому стані, що є, не тільки винні воріженьки, але й ми теж! Творім і поправляймо те, що недороблене. Ідм шляхом концентрації сил, а не розпорощування й розгублювання!

Мирослав Шмігель

25-РІЧЧЯ СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В АМЕРИЦІ І ЗАВДАННЯ НА БУДУЧЕ

Багато на цю тему було вже сказано при різних нагодах, святкуваннях ювілеїв тощо. Одначе, доцільним буде ще раз пригадати, з якою метою організовано СУМ в Америці, які наші завдання, а зокрема призадуматися спільно над розв'язкою проблем, які стоять перед нами на новому етапі.

Відзначаючи 25-ліття Спілки Української Мо-

люди в Америці, треба наголосити, що СЛМА є організаційним продовженням Спілки Української Молоді, що була створена 50 років тому в Україні і цілком якої було — своєю працею серед молоді причинитися до визволення поневоленої України. І вже тоді, 1930-го року, на протесті СВУ-СЛМ голова й основоположник М. Павлушків сказав: „Ми розглядали сучасну Україну як колонію Москви“.

Опинившись поза межами України, насамконтим разом проти двох окупантів, українська молодь віновлює, з ініціативи Організації Українських Націоналістів, Спілку Української Молоді, щоб у нових обставинах і новими методами вести боротьбу проти окупанта України — більшовицької Москви. Потребу відновлення Спілки та організування української ідейної молоді підтвердило історичного значення „Звернення Воюючої України“, в якому закликалось молоді „... Іти в авангарді визвольної боротьби, як у ньому йде молоді на Землях, віддати себе інтересам Воюючої України, бути готовим на кожний поклик, щоб стати поруч дубою з ві зброєю в руках у боротьбі за визволення свого народу, за його щастя, радість і творчу жаві...“.

„Ти мусиш бути високоорганізованою і активною, мусиш постійно ставити свою ідейність та невпинно підносити свій рівень загальної і фахового знання та політичної виробленості. В інших народів навчались усього доброго і красивого та пильно зберігати себе від розкладаючих впливів, які розхилювали б твою ідейність та моральну стійкість...“.

Ці священні засади лягли в основу програми Спілки Української Молоді, яка на своїх порах виписала гасло „Честь України — Тобі боронити“, а для юного покоління багатомовне „Гарує!“.

Організаційний період Спілки Української Молоді в Америці не був легким. Нова країна, нова мова, нові обставини і невідоме завтра створювали багато труднощів. Однак, запал жертвенності і висока ідейність перемогли всі перешкоди. Своєю працею в СЛМА і в громадському допомогає визвольним процесам в Україні, прислужує Великій Україні. На початковому етапі СЛМ творили дорослі друзі і по-

други, які були залучені ідейно й виховані в обставинах безпосередньої боротьби з ворогом, не затруєні впливами модерних лібералізмів, пацифізмів, анархізмів чи інших „ізмів“. Спілка Української Молоді в короткому часі стала однією із найкількісних молодіжних організацій в Америці. Виховане на християнськонациональних ідеалах, членство СЛМА стало повноважними членами нашого суспільства та бере активну участь і в суспільно-політичному житті. У співпраці з Організаціями Визвольного фронту й іншими громадськими й політичними надбудовами, що стоять на самостійницькій платформі, членство СЛМА бере активну участь у протиколективних маніфестаціях, організує їх і займає рішуче становище проти нелюдського поневолення українського народу, денационалізації і русифікації на Рідних Зем-

лях.

Вже на початках свого існування Спілка Української Молоді в Америці організує одну з найбільш вдалих протиколективних маніфестацій в залі Ментген Сентер у Нью Йорку. В нових обставинах треба було шукати нових методів праці. Старші члени, після початкових років відваної праці, почали будувати своє особисте життя, у висліді чого деякі провінційні члени стали переважати працю. Вплив довкілля не давав великих надій на краще. Треба було звернути більше уваги на юнацтво, яке мало поновити ряди СЛМА. Виникла проблема виховання дорослу, народженого й едукованого в чужому довіллі, яке млекало б українські традиції, зберігало українську мову й ідейність, було ідейно здоровим й мало націоналістичний світогляд. Можна б багато про цей пелючний світ говорити, однак вистане тут ствердити факт, що молоді, вихована в СЛМА, перша піднесла голос протесту проти переслідувань клятих діячів в Україні. Вона ідентифікує себе з молоддю в Україні й стає в її обороні, а це скріплює її патріотизм та ідейність. Не менший вплив на нашу молоді мали і поява у вілньому світі мученика за нашу Церкву Блаженнішого Верховного Архієпископа Кипрія Спіно-

ло.

Проїшовши в дії 25 років, з успіхами й невдачами, стоїмо перед новими завданнями, новими проблемами. Багато активного членства, внаслідок віку чи „змучення“, відійшли

від праці в СУМА. Поповнення членства є менші, ніж можна було сподіватись, і це ставить перед усіма Організаціями Визвольного Фронту відповідальне завдання, бо без молоді, без припливу нової крові ми не здійснимо покладених на нас завдань.

У виховному процесі важливим є — хто формує душу молодої людини, хто має на неї найбільший вплив, хто виховує budouчого борця за ідеї, які ми взялись пропагувати і за них боротись. Тут треба брати до уваги різні фактори — від батьківського дому починаючи, а на чужому оточенні кінчаючи.

Свідомі батьки повинні передати своїм дітям перші й, може, найголовніші перлини нашої національної ідентичності: українську мову, віру в Бога, знання нашої історії, надбання нашої культури. І здається, що багато батьків це роблять, однак дуже часто в практиці відношення до Церкви, організацій, а зокрема постійна критика всього, що українське, мають негативний вплив на формування світогляду дитини, яка скоро й пильно спостерігає поступування батьків і з цього робить відповідні висновки.

Багато батьків, які цікавляться долею своїх дітей, часто не усвідомлюють, що їхній приклад є дуже важливий у формуванні дитини. Вписуючи дітей до СУМ, батьки дуже часто працею СУМ не цікавляться і їй не допомагають, говорять про визвольну боротьбу українського народу, а на імпрези, зв'язані з цими подіями та ініційовані молоддю, не приходять.

Важливим виховним чинником є українська школа, яка доповнює і вдосконалює те, чого батьки не зуміли, або не вміли дати дитині у важливий час формування її світогляду. В школі дитина повинна засвоїти знання української мови, доконче потрібної для вивчення української літератури, історії, культури. Велике значення і вплив на формування ідеалістичного світогляду має Церква і треба подбати на місцях, щоб цей вплив був позитивний, не встряючи при цьому в релігійні контрверсії, які шкодили б нашій роботі.

Не аналізуючи негативних впливів довкілля, треба підкреслити, що вплив американських вищих шкіл, з їх ліво-зорієнтованими учителями, наносить чи не найбільшої шкоди молоді, яка не має виробленого власного світогляду.

Тому українська молодь мусить бути світоглядом підготована, щоб не підпадати під ці шкідливі впливи.

Щоб досягти кращих наслідків в нашій роботі, щоб виховати молодь у ідеалістичному світогляді, щоб поновити кадри Організацій Визвольного Фронту, мусимо поставити тверді й послідовні вимоги до себе самих. Ми не можемо наказувати, як має діяти та чи інша Організація Визвольного Фронту, зокрема СУМА, а своїх дітей посилати до інших організацій. Ми не маємо морального права вимагати від інших праці й критикувати їх, а самим нічого не робити. Своїм прикладом, своєю працею притягнімо до праці інших. Не можемо вимагати від молоді послуху і пошани до проводу, коли часто, в присутності некомпетентних людей, критикуємо, а навіть принижуюмо авторитет провідних людей і самого проводу. Відноситься це до нас усіх, і цієї взаємної пошани мусимо від усіх вимагати. Цієї пошани треба, зокрема, у взаєминах між проводами Організацій Визвольного Фронту.

Ми свідомі того, що для виконання великих завдань потребуємо великого штабу кваліфікованих людей, виховників, організаторів і провідників. Обов'язок цей лежить на нас усіх — членах Визвольного Фронту. Збереження нашої молоді від асиміляційних процесів не є обов'язком тільки якоїсь однієї, покликаної для цієї мети, групи людей. Увесь Визвольний Фронт повинен подбати про те, щоб уся наша молодь і юнацтво були охоплені в рамках нашого організованого життя. Треба впливати на наші громадські установи, щоб більше уваги присвятили українському шкільництву, забезпечили школи новими підручниками, книжками до читання, словниками, а найголовніше — щоб подбали про виховання нових кваліфікованих педагогічних сил, які опрацювали б нові методи у вихованні нашої молоді в національно-релігійному дусі. Треба посилити ідеологічний і політичний вишкіл, спеціально серед молоді, яка переходить з юнацького в дорослий вік. Мусимо опрацювати програму вишкোলів для цієї молоді, якщо бажаємо зберегти її в наших рядах.

Члени Визвольного Фронту повинні ділом доказати, що вдержання своєї преси, а зокрема видань для юнацтва і молоді є одним із голов-

них наших завдань. Добре забезпечені матеріально видання, на висшому рівні, відіграють важливу роль у вихованні і формуванні ідейної молоді.

Перебуваючи серед чужого оточення, пізнавши чужі звичаї і спосіб сприймання подій, знаючи мову докільля, нав'язавши контакти із сучасними й майбутніми політиками й громадськими діячами, наша мелодь, при активній допомозі усього Визвольного Фронту, мусить відіграти провідну роль у розроблюванні й веденні акцій оборони Нескорених, а також оборони національних і людських прав українського народу.

Власним прикладом, послідовною працею, ідейністю і довір'ям один до одного даймо основі новій українській людині, яка хоче жити й боротися за ті самі ідеали, що їх ми принесли з собою з України і за які бореться молода українська людина в Україні.

Надя Дякун

ДО ЗАВДАНЬ ТУСМ У СИСТЕМІ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ

Товариство Української Студіюючої Молоді ім. Миколи Міхновського — це студентське ідеологічне товариство, яке стоїть на позиціях українського націоналізму. На жаль, це є одиноким ідеологічним студентським товариством, яке залишилося активним у щоденному житті української громади у вільному світі. Чому „на жаль”? Здоровою конкуренцією протилежних ідеологій стимулює кращу працю. Це не зайва витрата енергії у взаємній боротьбі. Повільне послаблення деяких студентських організацій чи товариств (напр. „Зарево”, „Обнова”, МУНО) послабило студентський рух, а також українське громадське життя. Студентське життя стало доволі мляве, з метою гри й забави, „культурно-мистецького зайняття” й аполітичної діяльності, щоб не протиставитись апатичній громаді, яка, мовляв, „мала досить бандерівського чи іншого роду політикування”. Під впливом шкідливих, підричних, ліберальних, лівих ідеологій наше студентство зайнялось ідеологією Троцького, Леніна, навіть анархізмом Махна...

Ми вважаємо, що інтелігентна критика, аналіза і студії різних питань ідеологічного, сус-

пільного чи соціологічного характеру потрібні й вони збагачують знання молодого студента, поширюють світогляд, ставлять виклик перед юним умом змагати до вищих ідеалів. Але це збагачення власного інтелекту мусить бути узмістовлене самобутністю українського національного духу — а не чужих ідей. Не думайте, друзі з лівих кіл, що ви, у своєму „шуканні” нових метод, нових способів чи розв'язок проблем суспільного життя, є оправдані наївним поглядом: „Українська громадо, подивись, відкриваємо Америку — ми нові Колумби прогресивної ери!” Не такі знавці політичної філософії, як ви, давно пробували відкрити „нову ідею” й помилились.

Вимовним у цьому питанні є ствердження советського в'язня Лева Ягмана. У відповідь на питання, чи жаліє, що доля привела його до концтабору, він сказав:

„Чи я жалкую? Звичайно, я не відчуваю особливого задоволення від того, що мене розлучили з рідними, позбавили елементарних благ нормального людського життя, загнали за ґрати дріт. Очевидно, що все це не мине безслідно, відіб'ється на здоров'ї, до певної міри змінить характер, внесе новий елемент у сприймання світу. Це незаперечні факти. Я впевнений в одному, що мене особисто ув'язнення остаточно звільнило від тієї „інтелектуальної м'якотілості”...

Нашим молодим лівим неопітам можемо сказати: не будьте ідеологічними ренегатами чи хамелеонами, які міняють кольор шкіри відповідно до оточення.

Цілі ТУСМ, що їх ми часто легковажимо чи забуваємо, є такі:

- а) Вивчення, поглиблення і практичне застосування націоналістичної ідеології;
- б) Підвищення інтелектуального рівня членства;
- в) Плекання шляхетних прикмет і рис характеру, необхідних для виховування і формування державно-творчих кадрів.

Мета нашого Товариства: своєю працею у системі Українського Визвольного Фронту змагати, спільно із братніми організаціями — СУМА, ООЧСУ, ОЖ ОЧСУ, г-вом УПА, ПАВНА, також з національно-свідомою українською громадою, до віднови самостійної, соборної, суве-

ренної Української Держави, від Карпат по Кавказ.

Це ж мрія українського народу в розсіянні та на Рідних Землях під жорстокою, русифікаційною советсько-московською системою, що проповідує гучною пропагандою „дружбу народів”, „інтернаціоналізм”, „революцію пролетаріату — робочих класів світу” . . . Несвідомий, не зацікавлений політикою пролетаріат не може здійснювати революції. Якщо подивимось на життєвий шлях Маркса чи Енгельса, то побачимо, що вони не виховані у нижчій економічній верстві народу, але у економічно кращій верстві. Нам не треба таких аристократів-революціонерів до здійснення нашої мети, але треба аристократів духу:

Валентин Мороз у есеї „Серед снігів” пише:

„Українське відродження потребує людей нової якості, аристократів духу. Ми звикли поплебейському реготати над словом „шляхта” і забули, що від нього походить також „шляхетність”. Найбільше лихо України в тому, що постійні лихоліття зробили з нас націю плебеїв. А будівничі, елітарні якості може мати тільки аристократ”.

Завданням ТУСМ, як товариства ідейної молоді, є — бути провідником українського студентства і активною силою у виробленні тих же аристократів духу.

Засоби дії нашого Товариства різні: демонстрації, публіцистика, різного роду пропагандивна праця, не на користь фінансового росту Товариства, але в користь української справи, особливо для поширення української національної ідеї. Згадані завдання не виключають активної співпраці з братніми організаціями.

Ця співпраця існує і вимагає взаємної посвяти в усіх обставинах. Часами наш студентський динамізм трішки вражає старшу генерацію. Ми усі помиляємось, якщо вважаємо, що тільки у „нас” — студентів, чи старших — є „істина й правда”. Жодна людина, не зважаючи на вік, не має готових розв'язок для всіх поточних проблем, істина й правда народжується в історичному процесі боротьби народу проти ворогів, у змаганні за розвиток нації на християнських етичних підвалинах.

Цей динамізм молодих, часами дуже ідеалістичних, людей (спадкоємців борців за волю й мабуть, завтрішніх провідників українського

народу в авангарді боротьби з Москвою) мусить бути спрямований на позитивний, творчий шлях для добра народу. Таку позитивну працю не можуть вести ренегати, які відкинули український націоналізм і присвоїли неодрогоманівські, чи інші „ліберальні”, ліві ідеї.

Здійснюючи намічені завдання, КУ ТУСМ видала англомовну збірку уривків вісьмох сучасних українських авторів, політичних в'язнів советсько-московського режиму. Ця брошура сприятиме освідомленню американського суспільства про переслідування українських творчих сил, про русифікаційний процес в Україні і відродження українського національного духу, ренесансу семидесятників.

Перед нами проблема формації елітарних кадрів молодих сил.

Процес такої формації аналогічно подібний до мистецького вироблення кераміки. Мистець бере м'яку, безформну глину і з кожним ударом, з кожним натиском пальців „творить”. Виховання молоді такий же самий процес уважного ідейного формування. Чинники, які впливають на характер людини, це родина, школа, Церква, молодеча організація і громадська діяльність у різних формах. Завдання ТУСМ — ідейно формувати молоду людину, яка опісля набиратиме громадського досвіду в ООЧСУ чи ОЖ ОЧСУ.

Проблеми ТУСМ не відрізняються основно від проблем СУМА. Якщо не буде допливу української молоді до юнацтва СУМ, тоді не можемо сподіватися допливу студентів-дружинників із СУМ, рідше з Пласту, які є виховані у націоналістичному дусі, до ТУСМ. Не буде теж допливу молодих сил до ООЧСУ, ні до ОЖ ОЧСУ, і їхнє членство не збагачуватиметься новими, творчими силами, з вищою освітою. Щоб забезпечити наше майбутнє, мусимо проаналізувати усі аспекти наших проблем і, якщо треба, шукати нових методів дії.

Від нас вимагають і сподіваються шляхетної прикмети одержимості. Ми на свободі й для нас усе можливе в праці.

Іван Кандиба, ув'язнений московським режимом, дав таку відповідь на питання, чи шкодує він, що доля привела його до концтабору:

„Я ні трішки не шкодую, що ступив на шлях, який привів мене до концтабору, та ще й на такий тривалий час. Не можу жалкувати за

втраченою волею, якої не мав. Хіба ж можна почувати себе вільним, усвідомлюючи, що твоя Батьківщина в неволі. Хоч тут доводиться переживати багато труднощів, почувалося морально ліпше, ніж тоді, коли формально вважався вільним, але не міг сприяти поліпшенню долі своєї Батьківщини. Чим довше перебуваю в цих умовах, тим ясніше усвідомлюю собі, що я вибрав правильний шлях, і що справжня свобода і повне щастя наступлять лише тоді, коли звільниться моя Батьківщина — Україна.”

Перед нами розв'язка проста:

1) Боротьба за національні права українського народу з усіх життєвих аспектів, національних, політичних, релігійних, культурних, економічних, — для сповнення тези Миколи Міхновського у „Самостійній Україні” — „Одної, єдиної, нероздільної, вільної самостійної України від Карпатів по Кавказ . . .”;

2) Підвищення власного інтелектуального рівня;

3) Праця на українських громадських форумах, яка є школою державницького виховання, ідейности та служіння спільноті;

4) Пожвавлення студійної праці — виховних, політичних, суспільно-громадських проблем;

5) Активна публіцистика в українській і англійській мовах;

6) Співпраця з братніми організаціями;

7) Одержимість, у розумінні завзяття.

Мабуть, скажете, це не нова думка, це вже всі чули. Шевченко у „Посланію” нас перестерігає:

„Якби ви вчилися так, як треба,

То й мудрість би була своя.

А то залізете на небо:

І ми не ми, і я не я,

І все те бачив, і все знаю,

Нема ні пекла, ані раю,

Немає й Бога, тільки я!”

Якщо знову повторюємо ці „старі думки”, якщо знову розглядаємо і застановляємося над тими самими проблемами:

— виховання молоді,

— американізація української молоді,

— лівизна студентства,

— застій в українському громадському житті,

— впливи матеріалізму на наші почуття обо-

в'язку жертви Україні, —
тоді та Шевченкова „мудрість” не була своя.

Розцінюючи ці проблеми позитивно, лише послідовною працею і доброю волею виховаємо молодь, збережемо нашу українську ідентичність, навіть у найгірших умовах; не гучними, хуліганськими методами переконаємо інших, але силою наших аргументів. Модні захоплення лівими ідеологіями шкодять не тільки українському суспільству, але, насамперед, тим „зачарованим” — свого роду ідейним яничарам, бо якщо вони були б дійсними українськими патріотами, то це „шукання” було б зайве. Колись вони в цім переконуються і побачать свої помилки.

На науково-методичній конференції в УССР на тему „Актуальні питання інтернаціонального виховання трудящих у світлі рішень 24-го з'їзду КПСС”, яку зорганізував Інститут історії партії при ЦК Компартії України (філіял Інституту марксизму-ленінізму при ЦК КПРС) стверджено, що:

„Український народ, як і всі радянські люди, з обуренням і призи́рством відкидає жалюгідні спроби імперіялістів та їхніх націоналістичних підспівувачів посяяти недовір'я і ворожечу між народами нашої країни, підірвати монолітну єдність радянського суспільства . . .”
Дальше атакується український „буржуазний” націоналізм.

Такі крилаті слова обурення доказують, що таки не завмерли національні, антимосковські сили в Україні. Московська влада дальше мусть поборювати прояви націоналізму. Тому борімся, щоб колись ми не були примушені признатись, як совєтський в'язень Зіновій Антонюк:

„Аналізуючи своє життя, хоч би від початку 60-их років, і спостерігаючи механізм реалізації так званої „законности” у відношенні до інакшедумаючих, можу тільки пошкодувати, що пізно відчув себе громадянином, що я надто довго вдовольнявся лише ролею спостерігача соціологічних процесів у совєтському суспільстві. Про інші сторони совєтської законности я знав тільки з поголосок, тому радію, що трапилася мені можливість випробувати все на власній шкурі . . .”

Не нам бути „пасивними обсерваторами”. Варто запам'ятати слова Мойсея Бен-Маймуна у хвилинах сумніву:

„Якщо не я, то хто? і якщо не тепер, то коли? і якщо я сам для себе, то навіщо я?”

КУЛЬТУРНІ ВАРТОСТІ В БОРОТЬБИ ЗА УКРАЇНСЬКУ ПРАВДУ

З'ясовуючи тезу єдності дії Організацій Визвольного Фронту, доповідач, д-р Михайло Кушнір, підкреслив, що окремі ділянки праці не є ціллію в собі, але засобом для здійснення початкової дії — визволення України. Застій в дії в одній ділянці, ідейні розходження — шкодять цілому Визвольному Фронтові.

Роля, яку ми маємо відіграти, є у функціональному відношенні до нашого рівня. Чим вищий наш інтелектуальний (культурний) рівень, тим кращий буде успіх. Тому треба постійно усім дошколювати себе. За нами вибір — або будемо тільки свідчити вірність Україні імпрезами і жертвами, або усвідомимо конечність вживання іншої, культурної зброї.

Ширення правди про Україну, боротьба за збереження української національної субстанції та активна дія для визволення України — це три основні завдання української еміграції.

1. Ширення правди про Україну — може бути ведене з політичної і культурної площин. Політичні концепції стають уже буденними у світі. Світ на них не реагує. Москва завжди приходить з новими обманними концепціями, як коєкзистенції і детанту. Ці обманні концепції Москви, яка добре усвідомлює нехить Заходу до боротьби, треба викрити в нашій пропаганді і вказати на загрозу для світу, а не тільки для України.

В боротьбі проти такої тактики Москви треба нашого інтелекту, треба наших видань. Сьогодні епоха викривлення моральних вартостей і кривди українського народу нікого не зворушує. Ми мали б звернути увагу світу на небезпеку Москви в їхньому власному інтересі.

Ширення правди про Україну є завданням нас усіх, а не вибранців. Ми не знаємо, як довго триватиме наша боротьба. Тому треба вирощувати інтелектуальний рівень членства Визвольного Фронту та організувати і спонукувати громаду до дії. Треба наголосити в ширенні правди про Україну мотиви оборони української культури. Протестувати проти викривлення української правди можна лише з позицій знання і друкованих творів.

2. Збереження української національної субстанції поза межами України — є життєвою

проблемою для усієї української еміграції в розсіянні.

Ми часто величаємо себе амбасадорами української справи, але наша ідейна наснага половіє; з кожним роком віддалюємося від рідного краю, він стає для нас гей би недільною емоцією. А ця справа мусить іти безперервно.

Під поверхнею в Україні проходить великий процес патріотичного самопізнання. Москва поставила на руский шовінізм-націоналізм. Мороз, Сверстюк й інші не є випадковим явищем. Вони вагітні тим, що це є демонстрація одержимости у підбольшевицькій дійсності. Це бурління вулкану, який у слухний час прорве греблі поневолення. Звідки родиться ця одержимість? Вона береться із пізнання української істини й огорнення любов'ю всього, що українське. Ми не можемо бути нижчі від них, але вищі. Вони живуть у підневільній дійсності терору, а ми у вільному світі. Це вимагає організованої послідовної праці над собою.

Як це можливе, що в большевицькій дійсності вириваються Морози? Це українська культура захистила український народ для цього, а не лише подвиги княжих, козацьких чи пізніших часів. Хоч вищі верстви народу відходили, джерело життя було в народі, фольклорі, віруваннях, традиціях, філософській думці.

Найгірший ворог це той, що вдирається в душу народу. Німець не був для нас грізний із своїм „іберменшеством“. Він забрав контингент, чи матеріальні добра, а Москва вбиває душу. Ми мусимо взяти на себе відповідальність за речі, які ворог нищить в Україні. Це не значить, що кожний з нас має це робити, але кожний може допомогти творцям того діла, мистцям, письменникам, поетам — у виданні їхніх творів. Така постава вийде від піднесення інтелектуального рівня членства, з чого прийде зрозуміння важливости проблеми.

Культурне відродження в Україні було виявом намагання сфіналізуваня культурного процесу та витворення окремого стилю життя. Москва намагається звести нас до фольклору, тому брутально перервала нитку культурного відродження в Україні.

Україна не здає своїх позицій. Дзюба виступав з позицій Леніна, але Мороз є вже самостійником. І захлавний „Український Вісник“ в минулому був за еволюцію режиму, але те-

пер вже говорить мовою самостійницькою. Вже навіть пишуть „советська” влада, а не „радянська”.

У нашому змагу за збереження української національної субстанції треба витворити атмосферу відродження українського духа, атмосферу одержимости, передання молоді глибокої любови до України.

3. Включення себе в активну дію для визволення України вимагає насамперед глибокої віри в українську правду і волі боротись за її здійснення.

Є багато голосів зневіри щодо можливостей боротьби проти Москви у вільному світі. Це помилкові голоси. Не зважаючи на несприятливу міжнародню ситуацію, політика перший раз станула на перехресті з культурними вартостями. В Москві діє Сахаров, за кордоном Солженіцин, які наголошують вартості гуманізму; в Україні постали Морози. Це свідчить про те, що починають відроджуватись етичні вартості. Це атомова духовна сила, зародок духової революції. Танки, ракети, термоядерна зброя — не діють самі. Їх обслуговують люди, які змінюються. На дальшу мету рішають моральні вартості. Тому ми ставимо тезу — орієнтації на власні сили, — бо в площині брутальної сили ми шансів не маємо.

Нам треба поширювати політичну освіту, вести дискусії, читати книжки, поглиблювати відомості про Україну. Це потребує праці і жертв.

**
*

ОКРУЖНІ НАРАДИ ВІДДІЛІВ ООЧСУ

Услід за Конференціями Організацій Визвольного Фронту чергового дня відбувались у дочитних Округах — Нью Йорк, Філадельфія, Рочестер, Чикаго і Клівленд — наради Відділів ООЧСУ, якими провадив голова Головної Управи ООЧСУ ред. Ігнат Білінський.

В усіх Округах була добра фреквенція представників Відділів, в окремих місцевостях були заступлені всі Відділи даної Округи.

У програмі нарад представники Управ Відділів звітували про діяльність Відділів та стан у громадах, а опісля референти Головної Управи: проф. Іван Вовчук (внутрішня політика), д-р Михайло Кушнір (культурно-інформаційні

справи), д-р Володимир Нестерчук (фінансові справи), Володимир Мазур і інж. Андрій Забродський (організаційна ділянка) та голова ред. Ігнат Білінський (зовнішня діяльність, справи „Вісника” та інші ділянки праці ГУ) — подали вичерпні інформації про діяльність і пляни Головної Управи та напрямні для праці Відділів ООЧСУ.

Не торкаючи проблем, порушених у доповідях і дискусії в попередньому дні, під час Конференцій Організацій Визвольного Фронту, референти Головної Управи зосередились на проблематиці завдань і праці ООЧСУ, фінансових і організаційних проблемах, також на здійсненні пляну Головної Управи в окремих ділянках, що був проголошений в Обіжнику ГУ ч. 1. 1975.

В дискусії обмірковано справи скріплення активності Відділів внутрі та в громаді, збільшення кількості Відділів, приєднання нових членів до Відділів, зокрема молоді, упорядкування фінансових належностей до ГУ за літературу, членські вкладки і передплату „Вісника”, постави й дії ООЧСУ на форумі УККА, відновлення дії народніх університетів, оживлення діяльності ПАВНА, активізації збірок на Фонд Оборони України тощо.

Діловий обмін думками викликав вичерпний проєкт д-ра М. Кушніра в справі організації освітньо-виховної праці в Відділах ООЧСУ, що був розісланий до Відділів для здійснювання.

Ця інструкція дає низку порад і практичних напрямних для політосвітньої праці, включаючи матеріяли з навітленням різних політичних і суспільних питань.

В дискусії кладено наголос на ролі і місце ООЧСУ в громадському житті, стверджуючи конечність активної дії представників ООЧСУ в Централі й Відділах УККА. При цьому, одначе, наголошувало, що насамперед члени Визвольного Фронту мають бути активними у власних Організаціях, бо запорукою впливу Визвольного Фронту в громаді є його внутрішня організаційна сила та творча ініціатива.

Заторкнено також і ролі СКВУ у збірному житті української спільноти в аспекті його статусових прерогатив, як надбудови громадського життя, а не політичного центру.

Із звідомлень про стан і діяльність окремих Відділів ООЧСУ можна б зробити загальний

висновок, що на тлі наявного послаблення українського політичного й громадського життя та проблем із молодим поколінням, зокрема щораз виразнішою загрозою мішаних подруж та асиміляції, Відділи ООЧСУ мають подібні труднощі в поодиноких осередках. Працю ініціюють і ведуть переважно члени старші віком, які в ООЧСУ діють від багатьох років. Членів у молодому віці є небагато. Молодь гуртується у своїх організаціях СУМА і ТУСМ, не відчуваючи обов'язку переходити у зрілому віці до праці на суспільно-політичному відтинку в ООЧСУ чи ОЖ ОЧСУ та в громаді.

У Відділах наглядний стиль праці виконання накреслених практичних завдань Головною Управою, а менше присвячується уваги власній ініціативі на місцях. Щораз труднішою стає організаційна ділянка праці в поширенні мережі Відділів і збільшенні кількості членства ООЧСУ. В окремих місцевостях помітні ще контрверсії на церковному тлі, які відбиваються на активності ООЧСУ в даній місцевості. В загальному, Відділи вив'язуються задовільно зі своїх фінансових зобов'язань супроти Головної Управи і намагаються бути провідною силою в громадах.

В усіх Округах, де відбувалися наради, представники Відділів стверджували корисність і konieczність плянового відбування того роду Конференцій Організацій Визвольного Фронту та окружних нарад Відділів ООЧСУ, бо це дає живий контакт Проводів із членством у терені, створює нагоду для спільного обміну думками й проаналізування окремих проблем та стимулює поживлення праці у Відділах і в громадах.

В доповненні до напрямних висновків із Конференцій Організацій Визвольного Фронту голова Головної Управи ред. Ігнат Білинський наголосив у заключних висновках із нарад Відділів ООЧСУ проблему приєднання молодого покоління до праці в ООЧСУ; активну співпрацю з іншими Організаціями Визвольного Фронту; співдію на громадських форумах; вчасне виконання доручень Головної Управи та постійний контакт з референтами ГУ; а зокрема скріплення активності ООЧСУ внутрі та в громаді.

**

*

На маргінесі відбутих Конференцій і нарад, виголошених доповідей і проведених дискусій можна ствердити, що поживлення чи послаблення діяльності ООЧСУ, а теж інших Організацій Визвольного Фронту, має безпосередній вплив не тільки на стан у Визвольному Фронті, але й на збірне життя громади. Зокрема чіткість ідей і політичних засад Визв. Фронту зберігає громадську й політичну рівновагу в спільноті, серед в'трів зневіри й часто помилкових концепцій чи орієнтацій.

Окружні Конференції Організацій Визвольного Фронту й наради Відділів ООЧСУ пройшли з безсумнівною користю для всіх Організацій Визвольного Фронту, зокрема для ООЧСУ, чому сприяла також присутність й участь у нарадах усіх Голів Організацій Визвольного Фронту.

Центральні Проводи й Управи Відділів та Осередків Організацій Визвольного Фронту повинні зробити відповідні висновки з відбутих Конференцій, зокрема із підсумків нарад, у плянуванні своїх дальших дій та спробах шукання здорової синтези різнорідних проблем, від розв'язки яких залежатиме дальший розвиток і дії Організацій Визвольного Фронту.

ЗАГРОЗА ДЛЯ АТОМОВИХ ЕЛЕКТРИВЕНЬ

Наші атомові електривні, — заявив Джон Абботс, атомовий інженер, — являють собою велику потенціально загрозу для навколишнього населення. Ви не можете перенести атомовий реактор на інше місце, коли метеорологічна служба попереджає про наближення торнадо. Комісія Атомової Енергії недоцінює небезпеки для атомових електривнів, побудованих нижче від стандартів вимаганих для того, щоб протистояти силі монструальних торнадо.

Останньої весни торнадо перейшло в безпосередній близькості від місця, де проєктовано побудову атомової електривні — біля Діксон Спрінгу, Теннесі, а друге торнадо — на відстані 10 миль від уже діючої електривні поблизу Атенс, Алабама.

Джон Абботс, голова Дослідчої Групи для Публічних Інтересів у Вашингтоні, заявив далі, що в 15 загрозованих торнадо стейтах плянується або вже побудовано 82 атомових реактори. Уражений силою торнадо такий реактор може вибухнути як атомова бомба.

Ушкоджений реактор може заразити радіоактивними матеріалами довколишню атмосферу і вбити тисячі людей на площі 150.000 квадратних миль. Ця площа залишиться небезпечною для людини на протязі щонайменше п'яти років.

Фактично, — ствердив Джон Абботс, — атомова

Людмила Мойсеєва

ПІВРОКУ З СОВЕТСЬКИМИ ПЕРІОДИКАМИ

Не тільки О. Довженко захоплювався несподіваною знахідкою, окремим кадром, що, висловлюючись мовою кіномистецтва, „напливав „крупним пляном” і закривав цілість”. Грішать подібним підходом до багатьох справ і інші, не-геніяльні, смертні, від них же „перва сьєм аз”. Тому й перегляд підсоветської преси за перше півріччя 1975 року — це не систематичне і докладне справоздання, а попури окремих кадрів, що в свідомості напливли „крупним пляном”. Ось цю в'язанку фактів із підсоветської преси пропоную читачеві.

**
*

Місяць січень — місяць Симоненка

У час хрущовської і коротко по-хрущовської відлиги В. Симоненка згадали б на Україні Клуби Творчої Молоді, які, мов гриби по дощі, і тут і там організувалися, беручи немов би за традицію святкувати у січні днів Симоненка, а в травні — Шевченка. Цього 1975 року підсоветська українська преса ні словом не згадала про Василя Симоненка, хоча йому сповнилось би 8-го січня рівно 40 років.

Але згадала преса тут, бож і як не згадати? Адже його іменем названо всіх Шестидесятників — вони симоненкове покоління!

Поетом оголеної правди і невідкупної честі назвав його Євген Сверстюк, і таким він був у житті, сприймаючи життя так, як „наші прадіди запорожці вимірювали його, не роздрібнюючи. Вони клали життя для життя, не дозуючи крові. Той, хто виходить на поле честі, виносить все життя...” І Василь Симоненко, продовжує далі Сверстюк, — „сам він, наче корінь, вийшов з землі, з органічною любов'ю до неї і свого селянського роду. Він добре знав, чим і як глибоко вона напосна — і не забував про це ні на хвилинку”. Знав, отже, відповідь

електривня таких розмірів, які тепер будується, має в 932 рази більше радіоактивних матеріалів, як атомна бомба, яку скинуто на Гірошіму в кінці Другої світової війни.

Френк Інгрем, речник Комісії Атомової Енергії, заявив, що ця організація усвідомлює небезпеку збоку торнадо і в зв'язку з цим збирає інформації від експертів і уживає відповідних заходів. Інший речник КАЕ поінформував кореспондентів, що в 16 найчастіше відвідуваних торнадо стейтах побудову атомових електривень не плянується.

на Шевченкове питання: „А чиєю кров'ю ота земля напосна?...” Проїшов він своїх 28 років чесною ходою: „Він просто йшов на повен зр'єст, він красиво йшов... і дивився перед себе мужніми очима мужицького сина. Стежка його має чарівну силу виправляти горбаті душі”, бо належав Симоненко до тих небагатьох, що мають право повторити Шевченкове: „Ми не лукавили з тобою, ми просто йшли, у нас нема зерна неправди за собою...”

Широке селянське море України, про яке пише Сверстюк, дало Україні Симоненка, як перед тим іншого Василя — Василя Стефаника — співців того, власне, селянського моря: „Широко бо розлилося по країні селянське море і його освіжуючі джерела і незмірні глибини грайливо викидають дивні перли... Море підіймає і окрилює. В ньому невичерпні життєві сили”, — і доказом правильності цього твердження і був він — Василь Симоненко, вірний син України, для якого не було нічого кращого від неї:

„Україно! Ти для мене диво!
І нехай пливе за роком рік,
Буду, мамо горда і вродлива,
З тебе чудуватися повік.
Ради тебе перли в душі сію,
Ради тебе мислю і творю,
Хай мовчать Америки й Росії,
Коли я з тобою говорю.”

Більше тих, що „контролюють”

В січні 1975 р. була мова про „недоліки у організації контролі і перевірки виконань”. І тому, що всі „добрі і необхідні” постанови зведено нанівець через буцімто недостатню контролю, тому ухвалено збільшити кількість тих, що контролюють. І так, для прикладу, лише в однім районі України поставлено додатково 2 тисячі „контролерів” — наглядачів, це до тих, які вже там були.

Це зовсім так, як в пісні-частівці співалося: „В колективі добре жить: один робить — сім лежить”, чи б пак не лежить, а „контролює” того одного, що працює.

Колгоспники будують школи за свій кошт

Не забуто і про шкільне будівництво, яке теж занедбане, нібито у зв'язку з недоброю „контролею”. Це твердження ілюстрував конкретний приклад: було намічено побудувати сільські школи на півтора мільйона школярських місць, проте це рішення не виконалось, бо „не всі облвиконкоми встановили належну контролю...” Через „безконтрольність... в загальному по республіці будівництво шкіл за рахунок коштів колгоспів навіть зменшилося”.

Тут варто звернути увагу читачам, що так зв. уряд УСССР „будує” сільські школи за кошти колгоспів, котрі, як знаємо, самі ледве зводять кінці з кінцями, а мусіло б бути інакше: мусіли б власть імущі виділити фонди, потрібні для будови шкіл, з республіканської скарбниці, в яку, чейже, вплачують непосильні податки ті ж, обідрані советською державою до повного зuboжіння, українські селяни-колгоспники.

Хто їздить шкільними автобусами?

Було й про шкільні автобуси для сільських дітей: відколи в Україну з Московщини переселили кругло 7 мільйонів росіян, а значну кількість їх розміщено і по селах (на голів колгоспів і радгоспів та інших керівників), вирішено великодушно, щоб дітей, які далеко мешкають, довозити автобусами. Для того визначено 450 автобусів. Але виявилось, що цими автобусами не возять дітей, бо автобуси „використовуються не за призначенням”, ними їздять інші; а також, ті російські діти головачів живуть напевно близько до школи, а українські і пішки підуть. Зрештою, чи велика полегша для сільської дитвори в Україні з 450 автобусів? (Їх у самому Нью Йорку куди більше!) 450! — це ж крапля в морі, коли мова йде про транспортування сільських школярів всієї України, з Кримом на додаток.

Якщо цю кількість автобусів порівняти з числом возів першого-ліпшого американського „рурал скул дістрікт”, то побачимо, що великій більшості сільських школярів треба буде ще довго ходити пішки до школи, навіть, якщо ніхто інший не користуватиметься призначеними для шкіл автобусами.

Поганий „бизнес” мисливцеві

Безліч наших людей опинилося в Сибірській тундрі, тайзі, тому мисливська тематика на сто-

рінках преси і нас дещо стосується. Тож довідуємося з „Правди”, що одному мисливцеві, — який вполював сотні звірят, і всі шкірки з них віддавав державі, а одного разу не здав дві (чи не на комір собі, адже лютий холод в тайзі, і одяг советського виробу дуже блаженський, а часто й такого нема) шкірки соболя тій же наситній державі, — винесено кару 1,622 рублі (це на американські долляри понад 2 тисячі). Дорого ж обійшлися мисливцеві ці дві шкірки! Тим більше, що не знаємо, чи це була вся кара?

Тут варто згадати, що СССР є найбільшим продуцентом коштовних хутер у світі. „Заморські купці”, переважно з ЗСА, Англії та Федеральної республіки Німеччини, є головними відборцями „м'якого золота советської батьківщини”, як хутра-пушнину називають „ніжно” на сторінках советських публікацій.

„Буржуазні країни” постачають СССР дорожчою валютою за ці шкірки.

Хутрянний „бизнес” — це більйонове джерело прибутків для СССР, то ж, здавалося б, могли б вони бути трохи великодушнішими до того мисливця, який в холоді і частому голоді дбає, щоб та „пушнина” була на продаж, навіть якщо один раз сховав для себе дві шкірки...

Між іншим, цікава подробиця до теми хутряного ринку. Хутра купують держави, де висока життєва стопа: крім трьох названих вгорі, ще Франція, Голляндія, Канада, Швейцарія та скандинавські країни. Сателіти ж — вже неспроможні на такі люксуси, вони на „хутряних аукціонах” бувають лише в ролі спостерігачів та часами посередників поміж продавцем і покупцем. В цьому неухильно здійснюється пророчтво полковника Богуна, який перед Переяславом попереджав гетьмана Хмельницького проти союзу з Московщиною, мовляв, хто з такими жебраками об'єднується, сам стане жебраком. Як бачимо 300 років пізніше — а Богун як мав, так і має рацію!

Дві бібліотеки: одна для „центру”, друга для „периферії”...

Коли Валентин Мороз написав у „Хроніці опору” про обдирання Космача (і Гуцульщини взагалі), про вивози всього до „центру”, що „тут діє клясична логіка бюрократичної централізації: усе справжнє мусить бути в цен-

трі. Периферія мусить задовольнятися недоїдками”, він знав, що доказів на це є сотні.

Одною із дуже красномовних ілюстрацій до цього Морозового твердження є згадка в советській пресі про дві бібліотеки. Одна в Москві, тобто в „центрі”, а друга у Кременчуці — в „периферії”

Ось як обидві виглядають: одна — вершок досконалости і розкоші. Знаний українським читачам шевченкознавець, Марієтта Шагінян пише в часописі „Літературная Газета” з 5-го лютого, що в Москві за останні десятиріччя „виріс велетенський світлий комплекс Ленінської бібліотеки з її книжним фондом, найбагатшим в світі, з її комфортом і диференційованими залами, з усім, що вимагається для основних державних книгосховищ. Бібліотека перетворилася в небачений досі по масштабах центр книги...” І друга, в Кременчуці — дно занепаду і убогости, як про це читаємо у „Перці” з грудня м. р.: „Зайшли ми в міську бібліотеку... в задушливій кімнаті працювало десять жінок... Всі жінки сиділи під розкритими парасольками...”

— Не дивуйтеся, — сказала одна з бібліотекарів, — це ми про всякий випадок сидимо під ними. Онде тягнеться труба — кілька разів її вже проривало...”

Ця бібліотека впорядковує не лише свої книги, а й книги семи бібліотек-філіялів, пише далі „Перець”, і навіть він обурюється, що ця централізована бібліотека ім. Горького має приміщення в 20 разів менше, ніж треба за наявним книжковим фондом, а „центральне книгосховище її міститься в комірчині розміром 3 (три!) квадратні метри!”

Це тоді, коли місто Кременчук все таки нараховує 150 тисяч мешканців! Про одне, проте, Москва „подбала”, щоб бібліотека носила ім’я українофоба Максима Горького, без всього іншого „периферія” може обійтися — „усе справжнє мусить бути в центрі” — казав Мороз, тобто в Москві.

Марієтта Шагінян у „слові великого признання” до 50-літнього ювілею перейменування цієї найбільшої московської бібліотеки пише панегірик цій установі, у якій вона є сумлінним читачем ось уже 70 років. Старенька вчена згадує „добрі старі часи”, коли бібліотека була царською і звалася Рум’янцевською. Той, хто

знає цю багатющу бібліотеку, погодиться з авторкою, але, чи багато є тих, з-поза Москви, що мають до бібліотеки доступ?

Невільники советської держави — молоха, прикріплені до місця свого осідку і праці, (гірше, як колись „черта оседлості” для жидів) не користуватимуться бібліотекою Москви, а своєю місцевою, яка, власне, виглядає так, як про це пише „Перець” в Кременчуці. По селах скрізь — ситуація ще гірша.

Релігійна тематика

Згадка про судову справу і засуд сестер Орісі Кондрюк і Марії з Кондрюків Флорескул, адвентисток-реформісток з селища Берегомет, Вижицького району на Буковині, знову з’явилася на сторінках „Радянської України” з 7-го лютого і з 13-го травня ц. р. Обидві сестри були оскаржені ще в квітні 1974 року і засуджені до „різних строків позбавлення волі” після „суду” за те, що по смерті їхньої рідної сестри Марти Бондар намагалися затримати в себе сестрінка, дев’ятирічного Сергійка Бондаря, щоб могли його далі виховувати в релігійному дусі. Вони також побоювалися, що батько, який жив у Херсоні і не був з сином п’ять років, і мачуха, нова жінка батька, не дадуть дитині того тепла, яке можуть дати тітки, що і так були з ним і його матір’ю протягом п’яти років, від часу розводу подружжя Кондрюків.

В нотатці „Вкрадена душа” газета переповідає суть цієї судової справи, представляючи все в такому світлі, якби тут йшлося про якесь кримінальне викрадання дітей, якимись страшними сектантами, з метою не знати якого злочинного характеру: „Дев’ятирічного хлопчика... Сергійка Бондаря, ... члени підпільної секти адвентистів-реформістів викрали у батька, щоб перетворити його на сектанта. Це їм не вдалося. Суд покарав винних”.

І далі в нотатці повідомляється про ті заходи, які вжито відповідними урядовими інстанціями „щодо поліпшення атеїстичного виховання трудящих” у Вижицькому районі. У зв’язку зі справою Кондрюків там переглянули склад лекторів та агітаторів-атеїстів і додатково залучили до їх числа найбільш підготовлених комуністів, покаравши тих з начальства, хто „досить довго мирився з свавіллям Кондрюків”, — як це зформульовано у судовому

нарисі „Викрадена душа” в „Радянській Україні”.

Як же малася справа? Малого хлопця Сергійка Бондаря, після смерті його матері, Марти (розведеної вже п'ять років з батьком Сергійка і хворої на серце, жила з сином і сестрою Орисею в Берегометі на Буковині) вирішив забрати до себе батько з другою жінкою.

Рідні сестри матері Сергійка, Орися Кондрюк і Марія з Кондрюків Флорескул, які виховували його і так протягом п'яти попередніх років, не хотіли віддати сестрінка мачусі і батькові, який не дуже дбав про сина, ні про його матір. Вони обидві, як і їх покійна сестра Марта і їх батьки, були ревними визнавцями протестантської віри адвентистів-реформістів, і бажали за всяку ціну виховати в тій вірі і свого небожа.

Вичерпавши всі легальні шляхи, щоб затримати в себе правно хлопця, благаючи в численних скаргах справедливості для себе і для дитини, але, врешті, програвши справу в суді, вони самовільно не підчинилися розпорядженню віддати небожа його батькові, — вивезли його до іншої місцевості, де він і переховувався.

Після цього пішла скарга до суду вже на них самих. Справу вони, очевидно, програли, і Орисю Кондрюк та її сестру Марію Флорескул засудили „до різних строків позбавлення волі”, „зваживши всі обставини і тяжкість скоєного підсудними злочину”, — пише „Радянська Україна”. Сергійко мусів поїхати до батька і мачухи проти його бажання, і вже тут в Херсоні звуть його Серьожею, і мачуха пише листа до дитячої тюрми КГБ Вижницького району, що вона й батько „Серьожі” „зроблять все, щоб він швидше забув своє життя в тому „темному царстві”, „темним царством” називаючи дім його тіток-християнок, де він мав змогу практикувати віру його дідів.

І не допомогло тіткам те, що посилали численні скарги до властимущих; про ці скарги, кров'ю серця писані прохання, репортер „Р. У.” пише з глумом, що кожна „з них має до сорока сторінок машинописного тексту”, називає їх „пасквілями, наскрізь пронизаними лицемірством і наклепами на нашу советську дійсність”.

Не допомогло, що сестри благали суддів: „Не

руйнують його світлого щастя і не губить його радісного дитинства, виявляючи над ним насильство фізичне і психічне”, — благали з такою вірою, як неофіти, але і їм сказав би поет: „Горе з вами! Кого благати ви прийшли? Кому ви сльози принесли? Кому ви принесли з сльозами свою надію?... Чи ж кат помилує кого?...”

Не помилював, — хоча в „найсонячнішій конституції” тієї пекельної країни стоять слова про свободу релігії для підсоветських громадян...

Грандіозні проекти виконуються каторжним трудом

Побудова Байкало-Амурської Магістралі, БАМ, а також „грандіозні проекти перекидання частини вод великих сибірських рік для зрошення степів і пустель республік Середньої Азії” здійснюється переважно висланцями з України, примусовими і добровільними.

Про ці проекти читаємо в березневій „Літературній Україні”: „Приїхали якось до них (робітників з України, що будують місто Ургал в Сибірі) кінооператори. Вирішили зняти дівчат на натурі, під час роботи. А мороз такий, що й дихнути важко. За якихось п'ять хвилин оператори, дарма що були в кожухах, промерзли, а кінокамери вийшли з ладу. Побігли в підсобку відігрівати свої камери. А дівчата тільки сміються, працюють, та ще й жартують, і пісні співають...”

Вони, ті дівчата, поїхали з України... добровільно. Кого хочуть обдурити советчики, пишучи про „добровольців”, — їх 300 — українців і українок з Донбасу — поїхали будувати місто Ургал у глибокім жорстокім Сибіру, — не „з добра”. Поїхали вони в Богом забуту тайгу, де мороз пересічно знижує термометр до — 55° Цельсія, поїхали тому, що в Україні не стало „лебенс раум” для українців, бо треба ж десь примістити 7 мільйонів „байстрюків Єскатерини”, що „сараною сіли” на Українській Землі, втікаючи з холодів, нужди й комах своєї Московщини.

Не треба далеко ходити, щоб довідатися, від чого втікають росіяни з Росії, вистачить прочитати Шевченків „Великий Лях”: — „Ну, а в твоїй Московщині є чим пожитися? Чи чортма й тепер нічого?”

— Є, сестриця, много; Три указа накаркала на одну дорогу...

— На яку це, на ковану? Ну вже наробила...

— Да шесть тысяч в одной версте душ пере-душила..." —

Так розмовляли сумної пам'яті дві ворони: московська і перевертень-українська про будову теж залізниці, того „БАМ” минулого століття, тоді ще щойно магістралі між Москвою і Петербургом. Але і тоді встелявся шлях кістками, в кожній верстві, під дерев'яними шпалами й залізними рейками, лишалося 6 тисяч каторжан-будівничих тієї дороги, побудованої на крові і на тілах, і тоді переважно українців-будівничих...

Скільки ж тепер лягло і ляже кістками в моторошний фундамент т. зв. „Байкало-Амурської Магістралі”, коли вона в ікс разів довша, клімат Сибіру в багато разів жорстокіший, а уряд СРСР в стократ кривавіший і нелюдський, як був колишній царський. Александр Солженіцин ображував всіх замучених за 50 років тієї нелюдської країни на 50 мільйонів; інший дослідник цієї моторошної статистики, теж росіянин, проф. І. Курганов, обчислює жертв на 60 мільйонів. А це ж без урахування тих „доходяг”, що відбувають свої „канібальські”, як казав Чорновіл, засуди 25 років, — з них ніхто не вийде на волю, вони всі ляжуть там „статистикою” і прокляттям на голови небачених у світі ще катів.

Пише „Літературна Україна” з 28-го березня про Ургал. Намагається звучати бадьорою, та проте ця казенна бадьорість того гатунку, про який знову ж таки знайдемо в Шевченка: „перед паном Хведором, ходить жид ходором, і задком і передком, перед паном Хведорком”.

І проскакує в статті поміж рядками, що в нелюдських умовах працюють вільнонаємні (а як же мучаться ті, що їх „карають” за „злочин” „буржуазного націоналізму”?), що від морозу біліють відморожені щоки, що на руках вискакують пухирі й тріскає шкіра від морозу, що тепло до тих жалюгідних помешкань (та й то більше для пропаганди, бо ж все псується) пустили щойно на Новий Рік, а праця почалася „на початку листопада 1974 року... при початковій температурі „— 26°”, яка незабаром знизилася до „— 55°”. Що молоді хлопці „добровільно” працюють не одну, а дві зміни (за

ті самі мізерні заробітки!), а після „двох змін підряд, може „ще пішли з хлопцями на чергування — стежити за порядком в селищі”. Отже бути ще й підганячем для інших. Що гріються там люди коло „буржуйок” — залізних „печей”, „зроблених із старих бочок з-під пального”. Той, хто такі „печі” собі хоч трохи уявляє, мусить знати, що там горить папір, хмиз чи галуззя швидко й раптово, а вигасне — знову нестерпний холод.

Знаємо ми також, що покинути такі „постройки” заборонено, хоч „може, людина в розпачі і зголосилася туди поїхати сама, а не КГБ примусило її до цього. Що вона, якщо залишить Сибір, називатиметься дизертиром і дістане „вовчий квиток”, з яким її ніде не припишуть і ніде не приймуть на працю.

В країні тотального рабства, тотальної експлуатації і тотальної жорстокості тих, що ухиляються від „директив партії”, не гладять по голівці. Людське життя там нічого не варте. Девіза Сталіна-Френкеля провадиться в життя там і тепер неухильно — людські кістки найміцніший фундамент і для Біломорського Каналу, і для Байкало-Амурської магістралі.

Місяць квітень — підготовка до жнив

Пляни, пляни і „зустрічні” пляни. Їх треба буде виконувати і „перевиконувати”. Про це заздалегідь кричали сторінки усіх весняних чисел підсоветських газет. Це ж така довга і нудна пісня, і болючо-правдива:

„Ех, Україно плодородная,
Москві хліб віддала —
А сама голодная...”

Щоб ще більше віддати Москві хліба, і всього іншого до хліба, цього року уведено нову методу — генеральні репетиції жнив. На полях „відіграються жнива”, як на сцені, з виїздом справжнісіньким на поле, звуться вони хліборобськими „маневрами”. Ці проби — репетиції, що відбувалися в квітні і відбуватимуться знову, проходять під контролею з „особистою грою відповідальністю”, якщо праця не дасть запланованих успіхів.

Добившись такими особливими способами вищої видайности праці в одному колгоспі, ці „стахановські” норми вже зобов'язуватимуть всіх, навіть тих, яким фізично не під силу і

збільшені темпи і „підвищені вимоги до якості” жнив. За нествігання ж буде кара — „особиста відповідальність”.

У висліді — СССР купує і цього року мільйони тонн зерна у „прогнилого Запада”...

„Охорона” праці жінок в СССР

І в советах вшанували Рік Жінки: на форумі Верховної Ради СССР було розглянуте 21-го травня, інформувала газета „Ізвестія” з 27-го травня 1974 р., питання про охорону праці жінок на підприємствах ряду міністерств СССР.

Із звідомленням перед депутатами — членами комісій законодавчих пропозицій Ради Союзу і Ради Національностей, виступили міністер вугляної промисловости Б. Ф. Братченко, міністер промислового будівництва А. М. Токарьов, міністер харчової промисловости В. П. Леїн і заступник міністра чорної металургії Л. Е. Лукіч. На основі їхніх даних можна побачити, у яких тяжких умовах доводиться працювати жінкам у цих галузях промисловости.

Із звітів довідуємося, що щойно тепер в СССР „серйозну увагу уділяється визволенню жінок з робіт з тяжкими і шкідливими умовами”, що мовляв, „на підприємствах і будовах Міністерства промислового будівництва Союзу СССР тільки за останні чотири роки визволено з тяжких робіт біля 17 тис. жінок”, що тільки тепер „Міністерством вугляної промисловости СССР майже повністю вирішене питання про заміну жіночого труду на підземних роботах”.

Коли мова про чорну металургію, то щойно в роках 1971-75 „затверджений був плян... в якому передбачені заходи для покращання і полегші умов труда жінок” в чорній металургії. За два останні роки, — звітує за заступником міністра газета, — „переведені з тяжких і шкідливих робіт на більш легкі біля 10 тисяч жінок”, а для 33 тисяч жінок „полегшено умови труда” на тих самих працях. І як спеціальне досягнення подається про те, що „На підприємствах чорної металургії Москви понад тисячу жінок, які мають малолітніх дітей, були визволені від роботи в нічні зміни”.

Із статті довідуємось також, що в „агломерційних фабриках Магнітогорського металургічного комбінату і Бакальського рудоуправління”, де щойно тепер введено новий технологічний процес, що дозволив „у декілька разів

скоротити виділення силікози — небезпечної курави в повітря”, переважно використовується жіночий труд”.

Найосновнішою, однак, є справа недоліків здійснення в житті законодавства охорони праці жінок і їх заробітних платень на місцях. В цьому напрямку обидві комісії винесли нові постанови, наголошуючи, між іншим, навіть таку самозрозумілу справу, як забезпечення жінок доброякісним спеціальним одягом і взуттям. В тому „советському раю” ще й досі люди ходять голі й босі.

Жіноче питання — дитяче питання

Про багатодітність в Советах, а зокрема в Росії, появились в „Литературной Газете” кілька статей. В підмосковському селі ростуть і множаться. В одній родині їх є десятеро, всі живуть і благоденствують, бо ж „батьківщині” потрібні вояки-бойці”.

Не будемо заперечувати — може й справді їм, росіянам, добре всім живеться, тим більше, що й причина поважна є в росіян для багатодітності.

Все це передбачав таки ж Шевченко майже 150 років тому.

Три лірники з „Великого Льоху”, розмовляючи між собою в день розкопів Льохів Богданових, все це передбачали: москалі „нестись заставляють, москаля плодити, бо чутка є, що цар хоче весь світ полонити”.

Советам „гарматного м'яса” ще більше потрібно, бо в царя був „щит, крест і праліви”, а тепер вже „планетарний плян — московського босяцтва зливи перехлюпнуть за океан”, — як слушно писав Євген Маланюк.

В Симоненка — ось воно, щасливе материнство української матері: в „Думі про щастя” поет змальовує таку матір, що залишає своїх тройко дрібних дітей самих на увесь день у хаті, без нагляду, бо мусить відробляти панщину в колгоспі. Рано виходить і пізно приходиться. Повертається до темної хати (не вірте брехливій пропаганді про „суцільну електрифікацію”!), світить каганець і щойно тоді, побачивши рідну матір, радіють діти:

„Мов воскресли принишклі діти — тупіт, лемент, вищання, писк”...

І тут поет саркастично запрошує „борзописців-сількорів”:

Уляна Целевич

ДО ПРОБЛЕМИ ЗАВДАНЬ ОБ'ЄДНАННЯ ЖІНОК ОРГ. УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ

„Як я умру, на світі запалає
Покинутись вогонь моїх пісень
І стримуваний промінь засіяє,
Вночі запалений — горітиме удень”.
(Леся Українка)

По своїй природі жінка виявляє свою ніжну і багату душу, свою творчу ініціативу передусім у своєму найближчому оточенні — у своїй родині, у своєму роді, племені, народі, — у своїй нації. Починаючи від княжого престолу, через усі прошарки української спільноти, на всіх щасливих і важких етапах історії українського народу українська жінка була його співбу-

дівничим, співборонцем і співподвижником... Світлі імена і чини українських жінок історія записала грядучим поколінням як приклади для наслідування.

Напередодні відзначення 90-их роковин існування організованого українського жіночого руху й напередодні святкувань Міжнародного Року Жінки в 1975 році, проголошеного організацією ООН, треба підкреслити, що самостійна українська жіноча організація була оформлена на західноукраїнській території вже 1884 р. не як вияв еманципаційного руху жінок за рівні права з чоловіками (бо ці права українська жінка суспільно-побутовим і звичайно-правним порядком вже давно мала), але передусім для того, щоб рівнорядно включитися й доповнити загально-національні змагання за рівноправність і державну самостійність свого народу.

В такому аспекті українські жіночі організації, клуби, громади, чи союзи мають свою світлу історію. Вони виховали сотні тисяч національно свідомих жінок — діячок села і міста, а відтак активних учасниць українських військових формацій — Українських Січових Стрільців, УГА, Армії УНР. Відтак, після Першої світової війни, на їх традиціях виховались і виростили українські жінки — члени революційного підпілля — УВО, СВУ, ОУН, УПА. Ці зорганізовані жінки, члени легальних жіночих організацій й українського збройного підпілля, в свою чергу приготували загальне українського жіноцтва до участі, разом із своїми чоловіками й дітьми, у визвольній боротьбі 40-50-их років і до мужньої зустрічі найважчої комуністсько-московської окупації опричників Ста-

„Нуте, хлопці, сюди скоріш.
Можна знімок утнуть до газети
і жажливо веселий вірш.
Це ж така показна ситуація:
Гарна мати і троє дітей”...

Симоненко занадто багато бачив і про занадто багато сказав, тому і мусів умерти передчасно...

Як грізний обличитель жажливої підсоветської дійсності, він сказав своє правдиве слово про оте „щасливе” материнство цієї доярки (і кожної іншої селянської української матері), про її „важке щастя”, коли „будить дзвоном дійниці село”, щоб надійти досить молока, щоб „пельку залити неситому”, сказав би Шевченко, — московському молохові; а чи бачать її власні діти те молоко? Це ще питання.

Так, почавши Симоненком, ним і скінчимо наш „літвічний” огляд підсоветської преси.

Він заслуговує на це.

ліна, Хрущова, Брежньова. У цій важкій добі українське жіноцтво не заломилось духово й не розгубилось.

Воно виховало Симоненків, Світличних, Стусів, Калинців, Дзюбів, Лукіяненків, Морозів і других; вийшли з них Катрі Зарицькі, Галини Дидики, Алли Горські, Одарки, Ніни, Ірини й Героїні Кінгіру. За свою одержимість і незламність, за свою дію й посвяту здобули вони собі в українському народі найвищу пошану, подив чужинців і респект ворога.

„Здобудеш Українську Державу, або згинеш у боротьбі за неї” — точка з „Декалогу” й девіза Організації Українських Націоналістів, в дусі чого діяла й діє в Україні й діаспорі ОУН. В основі цієї девізи стоїть українська нація, що її ідентичність komponує відвічна духовість українського народу. В цій девізі висловлена вся суть і ціль постання й дії ОУН. А ціль ця не втратила в Україні і тепер ні своєї актуальності, ні імперативної сили, ані притягаючої дії і вимоги. Поняття нації було й залишається найвищим Богом даним ідеалом людини, в якому є забезпечене й розвивається її духове „я”, та первопочаток усіх її починань. Так було в Україні і так залишається й надалі.

Валентин Мороз у своїй книжці „Серед снігів” говорить, що під прапором націоналізму проходить національно-визвольний рух у всьому світі і називає його найвизначнішим явищем сучасності. Цим він признає примат націоналістичного руху і в Україні, бо цей рух спрямований на добро нації і народу, — бо в ньому сконцентровані ідеали й Богдана Хмельницького, і Мазепи, і Петлюри, й Коновальця, і Бандери... У вільному світі українці націоналістичних переконань оформили себе в Організаціях Українського Визвольного Фронту, що в основу свого світогляду ставить націоналізм, а центральною проблемою — українську націю і її найвище добро — Українську Самостійну Соборну Державу. В Українському Визвольному Фронті знайшли свій вияв також українські жінки-націоналістки, які оформили себе в „Об'єднаннях Жінок” — у ЗСА ОЖ ОЧ-СУ, в Канаді ОЖ Ліги Визволення України, в Аргентині ОЖ Т-ва „Просвіти”, Об'єднання Українських Жінок у Бельгії й Організація Українських Жінок у Великій Британії.

Помимо того, що у вільному світі великі по-

туги і співпрацюючі з ними держави зі страху перед атомовою війною й ради торговельного інтересу часто міняють тактику своєї політики щодо ССРСР, від так зв. холодної війни до теперішнього курсу так зв. детанту, тобто повного відпруження й кооперації, — помимо всього, що і як би не було, незрушимою вартістю українського народу „Бог і Україна”, Українська Церква, Українська Нація й міт Української Державности завжди будуть найвищим ідеалом і рушійною силою українського народу і його постулатів. Посилений терор московсько-окупантського Брежньовського режиму, масові арешти українських патріотів за їхній голос протесту проти злочинів Москви і в обороні прав українського народу та з домаганням змін включно з виходом зі складу ССРСР, (як, напр., Левко Лукіяненко, що був засуджений до смертної кари із заміною на 25 років ув'язнення в Мордовських концтаборах), — все це ознака, що український народ на Рідних Землях сподівається зміни, мобілізується психічно й бореться, бо — за Б. Лепким, — „Мас беріг кожне море, хто боротьбу веде — поборе!”

В такому ж дусі висловився й Великий Провідник ОУН сл. п. Степан Бандера, коли, аналізуючи нашу добу, сказав: „Великі події не за горами, готуйтеся до великих змін!” — А Валентин Мороз уточнює далі нашу дію своїм полум'яним викликом: „Будемо битись!”

Ото ж, нашим обов'язком є теж „готуватись”.

ПОЕЗІЯ З УКРАЇНИ

**

*Таж маю право жити я
Тут, де таке зелене листя,
Де звір і птаха, і змія
З корінням променів сплелися.*

*Таж маю право жити я,
Як звір, самотньо і печально,
Як птаха — вільно, як змія —
Убитим бути чимсь безжально...*

*Залежить все від мене тут:
І сміх, і зненависть, і дія.
Тим то і славлю цю святу —
В надії — землю безнадії.*

Остан Невідомий

В наших рядах мусить панувати віра, — віра в український народ, у шляхетну українську людину, мусить панувати дух готовости до великих змін, дух готовости жертви і посвяти, дух невідкладної дії, щоб не було запізно, — бо „ніхто за нас нічого не зробить”.

До великих змін і потреб українського народу треба готувати себе самих і нашу організацію. Наша праця своїм характером не є типово жіночою, не відповідає прийнятим традиційним формам українських жіночих організацій, і нам часом приходиться важко. Помимо всього, ми проробили добру й корисну і вдячну працю у нашій спільноті і в чужому середовищі. Під цю пору нам треба сконцентруватись:

1) Над собою самими, над поширенням нашого знання, над поглибленням свого націоналістичного світогляду і знання націоналістичної ідеології, що за словами наших нескорених — Мороза, Караванського, Стуса, Калинця — являється невід'ємною частиною української духовости й себевияву; вивчення історії української визвольної боротьби, основних елементів сучасного спротиву в Україні і його репрезентантів та ідеологічних різниць рухів спротиву інших поневолених Москвою народів, як необхідної потреби ефективнішої дії наших членів;

2) Над проблемою виховниць, організаторок і пропагаторок нашої організації та її дії в системі Організацій Українського Визвольного Фронту й української спільноти, — під кличем „Лицем до України!”, її героїки, до її духового, фізичного й економічного потенціалу;

3) Над проблемою добору й вишколу наших громадських організаторок і діячок, котрі зі становища нашої організації своєю працею і знанням зуміли б унапрямувати нашу діяльність і сприяти координації національної дії жіночих організацій так українських, як і заприязнених народів;

4) Школити й виробляти діячок зовнішнього відтинку, котрі своєю освітою, знанням мов і визвольницької проблематики, через дружні зв'язки з жінками — діячками різних громадських, політичних, професійних, церковно-релігійних і подібних організацій інших заприязнених народів і країн нашого поселення, вели б інформаційно-пропагандивну працю і для придбання кадрів приятелів України;

5) Виховати й вишколити репрезентанток, котрі своєю працею і знанням історії боротьби України, науковою мотивацією сучасних рухів спротиву й досягненнями української діаспори поза межами України зуміли б впровадити в міжнародно волелюбну спільноту Україну, як рівнорядного партнера і повновартісного вкладчика до міжнародньої культурної скарбниці надбань і досягнень українського народу.

6) Школити діячок, які в ім'я гуманности, справедливости та прав людини і народів, через організації Українського Визвольного Фронту і при співпраці інших українських жіночих організацій, мусіли б успішно інтервенювати, апелювати і вести інформаційно-пропагандивну акцію на форумі міжнародніх організацій і урядових кіл країн свого поселення, здобуваючи впливи відповідних осіб, середовищ і преси.

Підсумовуючи, нашим завданням є ставити такі напрямні і працю організаційних клітин Об'єднання Жінок в українському суспільстві, що впливали б із свідомости, що українська родина — це українська твердиня на чужині, а українські національні організації й середовища — це інтегральна частина України й один суцільний фронт дії і праці в користь й іменем України. Наше головне завдання — відродити в очах нашого українського Визвольного Фронту й української суспільности міт української жінки-націоналістки, співучасниці боротьби за волю України, що в критичних моментах була зарадна, витривала і невгнута на своїх постах, а як заходила потреба, то й життя складала в обороні української справи.

Так відбудуємо престиж української жінки — націоналістки й революціонерки, яка до своєї праці приходила приготована, свідома свого обов'язку, своєї ролі і її наслідків. Це буде підготова членів Об'єднання Жінок й української жінки взагалі до великих днів грядучих змін і великих подій, що вже „не за голами”...

Тож готуйтесь і будьмо готовими!

**

 СКЛАДАЙТЕ ДАТКИ
 НА
 ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСНИКА”

У МІЖНАРОДНИЙ РІК ЖІНКИ

У Мехіко 25-го червня 1975 р., дванадцять представників української делегації на Конференції Міжнародного Року Жінки зустрілися з президентом Конференції д-ром Педро Оєда Пауладою. На цій зустрічі представниця СФУЖО і співголова української делегації п-ні Марія Бек предложила головні точки з меморіалу СКВУ та СФУЖО у справі українських жінок-політв'язнів. П. Паулада не міг запевнити українських представників, що справа буде порушена на Конференції, однак обіцяв довести меморіал до відома генерального секретаря ООН, Курта Вальдгайма, як також Комісії Прав Людини при ООН у Женеві. В склад делегації, яка зустрічалась з п-ном Пауладою, увійшли такі особи: Марія Бек, Стефанія Квітковська, Олена Процюк, Андрій Семотюк, Марта Сердюк, Ольга Ставнича, Уляна Целевич, як голова ОЖ ОЧСУ, та Роман Чайковський.

Попереднього дня п-ні Гелві Сіпіла, голова Міжнародного Року Жінки, відмовилася від зустрічі з українською делегацією, доручивши своїй представниці сказати, що така зустріч була б невідповідною з політичних причин.

25-го червня українська делегація відкрила виставку друкованих матеріалів про українських жінок-політв'язнів, якою опікується п-ні Каміля Смородська. Роздано тисячі летючок та брошур про українських жінок-політв'язнів. Багато учасників конференції прихильно відгукнулись на намагання української делегації порушити справу жінок-політв'язнів; свою підтримку висловили, між іншими, представники Мехіко, Чіле, Бразилії, Болівії, Індонезії, Естонії та Литви.

25-го червня відбулася пресконференція української делегації, якою провадила п-ні Христина Ісаїв. На питання відповідали пп. Марія Бек і Уляна Целевич. Присутніх було близько 20 журналістів, між ними трое представників совєтської преси. На цій пресконференції повідомлено про зустріч української делегації з П. Пауладою та проголошено дводенну символічну голодівку, в якій взяли участь дев'ять членів української делегації. Голодівка відбулася напроти конференційної залі „Трибуни”, про що інформувала закордонна преса.

РОДИННИЙ КУТОК

ДІТИ Й ТЕЛЕВІЗІЯ

Дирекція школи Горейс Менн Скул зробила експеримент у відділі для найменших дітей. Дирекція, на чолі з професійною довголітньою вчителькою Елеонорою Бруссел, написала до приблизно 200 батьків-родичів листа. У листі прохалося батьків, щоб вони не дозволяли своїм малым дітям дивитися телевізійні програми довше, як тільки 1 годину денно. Дирекція радила батькам дати змогу дітям подивитися тільки ті програми, які додають щось

до їхніх знань — природознавчі, географічні мандрівки, або ж у яких немає безлічі насильств, биття, штурханів, убивств тощо. У листі рекомендували дозволити дітям на вибір подивитись раз на день таку програму, як „Калітан Кенгуру”, „Сізем стріт” або „Раджер найборгуд”.

Вже через один тиждень після того, як батьки прислали свої позитивні відповіді до дирекції, вчителі почали помічати добрі зміни в поведінці малих учнів, а через 2 місяці сталося „майже чудо”. На запитання кореспондентки „Ін”, директорка школи сказала: „Вперше діти в класі створили групу-класу, яка спокійно співпрацює. Вони бавилися в цирк, підготували й показали п'єску і навіть почали випускати маленьку стінну газетку... Найбільш важка класа, де було повно непосидючих, нервових дітей, самолюбів і т. п., стала зразковою. Діти перестали бути увесь час агресивними, як то було до експерименту”.

Англійський психолог д-р В. Лавтон також ствердив, що „у дітей зникає їхня агресивна, викликаюча поведінка після того, як їх позбавили змоги дивитися цілими днями на телевізю”.

Підраховано, що багато дітей в Америці — в тому, на жаль, напевно і українських — дивляться на „Тіві” по 55 годин тижнево, а потім ні батьки, ні школа не можуть з ними дати ради, бо вони обертаються в дитячій буйній уяві в „суперменів”, „бандитів” і т. п.

Одна година денно на телевізійний екран, з розумною або суто відпочинковою, розважальною програмою, — це те, що набагато допоможе і дітям, і батькам, і всім, хто має справу з дітьми й молоддю. (п.)

СВЯТО ГЕРОІВ У БАЛТІМОРІ, МД.

Заходами 14-го Відділу ООЧСУ у співпраці з СУМА громада міста Балтімору гідно відзначила пам'ять С. Петлюри, Є. Коновальця, Т. Чупринки-Шухевича, С. Бандери, які впали за ту ж саму велику ідею.

В неділю, 8 червня о год. 10 ранку в Укр. Кат. Церкві св. Михаїла місцевий парох о. монс. П. Мельничук відправив Службу Божу в наміренні усіх героїв. Того самого дня о год. 5-ій в Домі Української Молоді при Істерн Евеню відбулась академія — Свято Героїв. Свято відкрив голова Відділу ООЧСУ Володимир Стельмах. У програмі були: „Ой, Морозе, Морозенку”, муз. Людкевича. „Україна” — муз. Г. Китастого, „Єднаймося” — муз. І. Омельського, у виконанні мішаного хору ООЧСУ під досвідченою управою проф. Миколи Кормелюка.

Святкову доповідь виголосив інж. Володимир Мавський з Вашингтону, добре малювавши постаті всіх чотирьох героїв, які служили і життя своє віддали за волю України. Дальша частина програми складалася з таких точок: „Віс вітер, віс буйний”, „Гей, там, у Вільхівці” і „Зірвалася хуртовина” —

Іван Левадний

П'ЯТДЕСЯТ РОКІВ ТОМУ

КИЇВ У 1925 РОЦІ

Новий 1925 рік застав Київ в умовах ілюзорного розквіту нової економічної політики (НЕП) і тимчасового зростання приватно-власницького капіталу в господарчому житті міста і всієї країни. Майже вся торгівля скупчилась у приватних руках і приватній інтерес забезпечив заповнення крамниць усіма потрібними товарами. Вчорашні домовласники, ставши тепер орендарями своїх колишніх, націоналізованих будинків, відремонтували і прикрасили їх, надаючи місту принагідного, чепурнішого вигляду. Здавалось, країна йде шляхом переродження і повертається до старого часу.

Але кияни не переймалися піднесенням економічного життя. Вони очікували політичних змін, покращення долі їх батьківщини, сподівались нової збройної інтервенції з Заходу, тим більше, що не було розв'язане питання довісних і воєнних боргів Росії її колишнім союзникам — Англії, Франції, Америці. Тим часом міжнародне становище Москви зміцнювалось. Газети принесли вістку про складення 20 січня договору про відновлення дипломатичних стосунків з Японією, яка повертала Росії захоплений в роки революції Північний Сахалін.

21 січня кияни були свідками забавної сцени.

мандоліновий гурток СУМА під управою голови Осередку і виховника Т. Кузьмова. Вдалою була й деклямація „Україна живе“ члена СУМА М. Ціциди. „Червона калина“, муз. І. Соневицького, „Тема з варіаціями“ — муз. Ю. Щуровського та „Листок з альбому“ — муз. А. Бетговена, виконував Роман Ніщук з Укр. Муз. Інституту. „Ой зацвіла“, — муз. А. Бадюка, „Могили“ — муз. І. Недільського, „Марш Сіроманців“ — муз. А. Лавришина, — гарно виконав жіночий хор ООЧСУ під управою проф. Миколи Кормелюка. Музичний супровід Марійки Радь.

Варто згадати, що до цього успіху багато причинилася наша молодь, яка співає в хорі ООЧСУ, мандоліновий гурток СУМА та УМІ в Балтіморі, і за це належить признання для керівників, які стараються виховувати молодь на тих ідеалах, за які боролися, гинули або й тепер караються українські патріоти у московських тюрмах.

Свято закінчено Українським Національним Гимном.

Володимир Стельмах

На вулиці, коло кіоску, де продавались часописи і журнали, стояв із сяючим обличчям хлопчина і, розгорнувши щойно куплену газету „Більшовик“, вголос з великим патосом читав з неї, збираючи навколо себе здивованих перехожих. Це був тоді 19-літній Олександр Корнійчук, у майбутньому за урядовою оцінкою великий драматург і ще більший сталінославець. Саме того дня він уперше в житті побачив надрукованим у газеті свій літературний нарис, і в захопленні почав там же, на вулиці, читати його вголос...

Газети повідомили про димісію Троцького в Москві. Новим народнім комісаром військових та морських справ і головою Революційної військової ради 26 січня був призначений лотиш Михайло Фрунзе, завойовник Криму.

В лютому в оперному театрі був проведений громадський перегляд опери „Іскри“ Ройзентура, який домагався включення її до поточного репертуару театру. Учасники перегляду визнали оперу придатною для клубової сцени, але два роки згодом (1927) вона була виставлена в оперному театрі.

У березні відбувся тритижневий Контрактний ярмарок, уже третій в пореволюційних часах. Пожвавилась площа на Подолі біля старого білоколонного Контрактного будинку, що пам'ятав ще події початку 19-го століття і бачив у своїх стінах декабристів. Довгі ряди рундуків і кіосків з пірниками (пряниками), солодощами, каруселі та балагани з різними атракціями і виставами вирости коло Контрактного дому, звуки катеринок, „вмираючих чортиків“, різних свистальок лунали серед загального гамору численної юрби відвідувачів.

Для протидіяння безперервному зростанню приватної торгівлі було урядово створено пайове товариство „Ларьок“, крамниці якого, помальовані назовні в жовтий колір, почали відчинятись по різних місцях, так що склалася жартівлива приповідка, що Києву загрожує жовта небезпека... Але новоствореному торговельному закладові було важко конкурувати з широко розгалуженими приватновласницькими крамницями, які користувались незмінними

симпатіями київських покупців. Нестатку краму в ті роки ще не відчувалось, а ціни державних і приватних крамниць мало чим різнилися, і тому „Ларьок”, щоб зманювати до себе відвідувачів, запровадив „виграшні квитки”: кожний покупець одержував їх на суму зроблених у той день закупів, потім один день у місяці проголошувався виграшним і кожний, хто в той день закупив у „Ларьку” харчів, одержував безкоштовно на ту саму суму товарів за своїм вибором.

Але і це мало приваблювало киян. Їх цікавили міжнародні події. Саме 26 квітня в Німеччині на президентських виборах найбільшу кількість голосів здобув монархіст, колишній вільгельмівський фельдмаршал Гінденбург. Так Німеччина, комуністична партія якої на той час була однією з найсильніших у Європі, ставала виразно антикомуністичною країною.

Багато уваги приділяли газети війні в Марокко, де повстало плем'я Ріф під проводом свого легендарного вождя Абд-Ель-Керіма, погромивши еспанців, розпочало боротьбу з французами за свою волю і державну незалежність. Боротьба набрала такого розмаху, що новий французький прем'єр Поль Пеклеве, який прийшов на місце поваленого Едуарда Еррію, змушений був літати до театру військових дій.

В оперному театрі протягом всього сезону лише одна опера „Галька” виставлялась українською мовою. Це викликало справедливе незадоволення, киян, які вимагали більше українських вистав і бойкотували російськомовні опери. Не допомогли і гастролі незрівняної татарської співачки Фатьми Мухтарової. Сезон фактично зірвався, і через відсутність доходів змушений був передчасно 3-го травня закритись.

Під час першотравневих святкувань, на Бєзаківському мосту коло двірця був відслонений пам'ятник-погруддя Ленінові, а 10 травня з великою парадом і дефілядою війська був відкритий для вжитку Ланцюговий міст через Дніпро, знищений у 1920 році поляками. Потрібно було аж п'ять років для відбудови. Тепер міст назвали іменем Євгенії Бош, що була за часів громадянської війни зв'язковою між большевицькими організаціями правого і лівого берегів Дніпра, а тепер, мовляв, таким зв'язуючим чинником став міст.

Запроваджена з попереднього року україні-

зація діловодства в усіх державних установах провадилась далі з непослабною наполегливістю. Всі працівники, котрі не володіли українською мовою, були обов'язані відвідувати курси українізації і по закінченні їх складати іспити. Від службовців на більш відповідальних посадах вимагалось прослухання підвищених курсів. Тих, які ухилялись від відвідування курсів або виявляли незадовільні успіхи, звільняли з праці. Це викликало незадоволення в Москві. Але на той час місцева влада УССР ще мала деяку силу.

Реформа адміністративно-територіяльного поділу, за якою Україну поділили тепер (замість кільканадцяти губерній) на кільканадцять округ, призвела до знеособлення Києва та зрівняла його під адміністративним оглядом з такими дрібними центрами округ, як Умань чи Біла Церква.

20 червня було проведено українізацію преси. „Пролетарська правда” в Києві і „Комуніст” у Харкові почали виходити українською мовою. Для читачів, що не розуміли української мови, були створені газети меншого формату — „Киевский пролетарий” і „Харьковский пролетарий”.

Величезний успіх серед київських читачів здобули фейлетони Остапа Вишні, що друкувались у харківській газеті „Вісті”, яка щодня приходила до Києва. Вдаючись часом до езопівської мови, а часом і відверто талановитий сатирик безжалісно викривав і висміював усі темні сторони советського побуту, урядову дурноту установ, бюрократизм, формалізм, канцелярську тяганину. Цими фейлетонами захоплювались скрізь. Остап Вишня став героєм і улюбленцем багатьох читачів. Не думав, звичайно, що в короткому часі доведеться йому тяжко спокутувати за ті твори.

Молодь і, зокрема, студентство зачитувались віршами любовної тематики Володимира Сосюри, які відзначались простотою і щирістю у порівнянні з ура-патріотичними барабанными писаннями „казенних поетів-офіціантів”, як їх назвав Тичина задовго до свого переходу на службу окупаційному урядові.

Увагу киян привернув великий політичний процес групи інтелігентів-українців, росіян, поляків, яким закидали шпигунство на користь Польщі. Головними обвинуваченими були ін-

женер Белавін, Іванов, Ніна Кржечковська з матір'ю та інші. Їх обвинувачували в передаванні до Польщі таємних матеріалів і у зв'язках з антисоветськими еміграційними організаціями закордоном. На суді Белавін поводився гордо та незалежно і в останньому слові заявив, що вважає себе ворогом советської влади та не просить помилування. Суд виніс вирок смерті кільком обвинуваченим, але були страчені Белавін і Іванов, а решта підсудних дістала довшореченцеві терміни ув'язнення.

У київській міліції були розкриті великі зловживання, надужиття, хабарництво. Начальник міліції Коваленко застрілився. Його помічник Фрадзько (справжнє прізвище — Фрадкіс) та весь керівний склад міліції був заарештований.

До Києва добровільно повернувся з-за кордону корифей української сцени Микола Садовський. Його братові, Панасові Саксаганському, уряд УРСР надав 18 вересня звання народного артиста республіки.

Приїздив до Києва народній комісар освіти Росії Анатоль Луначарський і брав участь у дискусійному вечорі.

Великий успіх серед киян викликала п'єса „Змова імператриці” Олексія Толстого, що протягом цілого літа виставлялась на відкритій естраді Купецького саду, а в дощові дні — у приміщенні Оперного театру. П'єса являла собою історичну хроніку і зображувала останні дні царювання династії Романових. На сцені виступали цар, цариця, Распутін, Вирубова, тодішні державні діячі Реннекамер і Протопопсв. Під враженням великого успіху п'єси почали влаштовуватись літературні суди над „Змовою імператриці”, а зі зростанням кількості тих судів урядили „Суд над судами” над „Змовою імператриці”.

В новоствореному київському театрі сатири виставлялась пародія-сатира „Ой, не ходи, Грицю, та на „Змову імператриці””.

Захоплено зустріли кияни вістку про створення в Харкові Українського Державного Оперного театру, що відкрився 1-го жовтня оперою „Сорочинський ярмарок”. Всі висловлювали побажання якнайскорше мати українську оперу і в Києві.

Але після провалу попереднього сезону провід у Київському Оперному театрі перебравло

Московське посередництво робітників мистецтва, яке зформувало артистичний склад зі співаків з Москви та Києва і розпочало сезон у жовтні оперою „Нерон” та вперше запровадило абонементну систему. Всі вистави йшли російською мовою. На домагання киян щодо створення української опери новий директор театру Штейман лише іронічно посміхався та говорив, що можливо у вигляді експерименту підготує кілька опер українською мовою, але і цього не дотримався.

З початком театрального сезону почав виходити в Києві журнал „Театр-музыка-кино”, але по-російському.

Краще з українською мовою було в кіно. З осені всі написи у фільмах в той час ще німого кіно були українізовані і відтоді всі фільми, чи то московські, чи закордонні перекладались на українську мову і щойно тоді висвітлювались. Першими такими фільмами були „Мессаліна” з античного життя і американські фільми: „Багдадський злодій”, з участю Дагласа Фербенкса, та „Розіта”, з Мері Пікфорд у головній ролі.

Прийшла вістка, що 31 жовтня несподівано помер Фрунзе, який щойно наприкінці січня перебрав керівництво військовими справами від Троцького. Було проголошено жалобу, і театри та кіно кілька днів були зачинені. Наступником Фрунзе 6 листопада був призначений Климентій Ворошилов.

У грудні преса відзначила 20-ліття революції 1905 року, а 26 грудня — століття повстання декабристів, але нічого не згадувала про події на Київщині і марш Чернігівського полку на Київ.

У 10-РІЧЧЯ СУМА У ВОТЕРВЛІТІ

Ювілейний Комітет під керівництвом кол. голови СУМА п. Василя Кошикаря зорганізував ювілейний бенкет з приводу 10-річчя 45-го Відділу СУМА „Галич”. У Вотервліт-Когове дня 7 червня в залі Українського Клубу голова Відділу п. Михайло Бережанський відкрив бенкет, привітавши гостей, і передав провід бенкету виховникові Володимирові Кошикареві. Прапороносець виступив із сумівським прапором. Відспівано „Боже Великий”. Парох о. д-р Б. Волошин провів молитву та підкреслив значення національного виховання молоді. Виховник Л. Поповський відіграв на фортепіяні два музичні твори. Інж. М. Свідерський вітав від Головної Управи

„АМБАСАДОРІ“ і „АМБАСАДОРЩИ“

(Фейлетон)

Всім нам відома давно втерта фраза, що, мовляв, ми — політичні емігранти — всі як один є амбасадорами нашої поневоленої, але нескореної Батьківщини, і що кожний з нас зокрема має ве-

СУМА, бажаючи витривалості у праці, та закликав виховувати молодих провідників. Перший голова Відділу, п. М. Крушельницький, розказав про історію Відділу за 10 років, ілюструючи прозірками й фільмом. Великий вклад праці в розбудову Відділу вклала його секретарка Євгенія Бережанська-Дрочак, виховниця II ступеня. Вона тепер працює секретаркою Відділу СУМА в Оберні, де її чоловік Богдан є головою Відділу.

Інж. І. Федорняк з Ютики виголосив змістовну доповідь про 50-річчя СУМ-у та його історичну ролу в патріотичному вихованні української молоді. Секретар Відділу п. Я. Білас прочитав 12 привітів: від Пластової Станиці, Школи Українознавства, Окружної Ради СУА, Окр. Комітету Відділів УККА Олбанської Округи, Відділів СУМА в Рочестері, Ютиці й Оберні, Об'єднання б. Вояків Українців Олбанської Округи, Відділів УККА Вотервліт і Трой, Сестрицтва у Вотервліті, „Провидіння“ у Трою й ін. Від Осередку ООЧСУ в Амстердамі вітав п. О. Пащак. Тостмайстер представив двох гостей з Європи, в тому одного кол. упівця.

У мистецькій частині дівоче тріо „Троянди“ з Байону, Н. Дж.: Марійка Фесьо (керівничка), Леся Вінтонів і Леся Лебедович — виконали з великим почуттям в супроводі двох бандур і акордіону в'язанку українських сучасних пісень, за що були нагороджені довготривалими оплесками. „Молода Верховина“, місцева сумівська танцювальна група під проводом п. М. Савкова й п. М. Коцура, відтанцювала кілька українських танків, за що виконавці були нагороджені рясними оплесками. „Героєм вечора“ був найменший танцюрист, семилітній Михась Савків.

Після смачної вечері, приготованої п. М. Демчарем із п-ми союзнянками, п. М. Бережанський подякував голові Ювіл. Комітету п. Василеві Кошикарєві та всім, що причинилися до улагодження бенкету, як теж і гостям. Відтак відбулася забава при звуках оркестри „Черемош“ з Байону, Н. Дж., яка грала переважно українські пісні, приспівуючи, що скріпляло український настрій вечора. Прибуло біля 200 осіб, навіть з Ютики, Оберну й ін. міст. Управа 45 Відділу СУМА доложила багато праці, щоб усе вдалось якнайкраще.

Десятилітня жертвенна праця членів Відділу не пішла на марне. Виросло в СУМА нове, патріотичне покоління молоді, яке незабаром перебере провід у місцевому українському житті.

І. Дурбак

лікі зобов'язання супроти неї, які повинен виконувати, що в сумі повинно б дати бодай мінімум того, що вона від нас вимагає. Тому то чимало з нас намагаються стати отими мініятюрними амбасадорами. Це позитивний бік справи. Але є й негативний бік також, бо часто буває, що такий „амбасадор“, чи „амбасадорша“ є не на рівні свого завдання, робить не раз справу шиворіт-навиворіт, а з того жодної користі немає, лише шкода.

Ось, наприклад, пані, чи пак „мисис“ Горпина Мелиязиченко. Страх, як преться вона завжди і всюди репрезентувати Україну! Хоч у неї запас знань мізерний, бо ні книжок, ні газет ніколи не читає, і такі речі в неї навіть не водяться в хаті, але ж зате фантазія й амбіція аж через верх переливаються, а нахабства в неї ще більше. Ось, вона чи треба, чи ні, завжди береться демонструвати перед чужинцями писання українських писанок, а що не знає техніки декорування яйця, то навипиє писанок з Канади, Нью Йорку, чи Чикаго і напередодні Великодня (звичайно латинського, бо нашого не святкує) закличе репортера з чужинецької газети, почастує доброю кавою з тортом, а тоді відрекомендує себе майстром декорувати писанки. При тому, нагне всяких неблиць, як, наприклад, що Україна знаходиться в „південній частині Росії, над Чорним морем“, або що українці це „казинс“ москалям. Бідна, Богу духа винна, репортерка отакі неблиці напише, а газета надрукує їх, ще й фото „амбасадорші“ помістить.

А ось, інша „амбасадорша“, Явдоха Самохваленко, запрошує до себе на обід поважних чужинців і пояснює:

— Це „рашієн“ борщ, а це „поліш“ бігос до картоплі, а це „кауказієн“ шашлик...

— А що це? — питає одна леді, показуючи на вареники.

— Це „славіш“ вареники! Їх їдять українці, поляки, росіяни, білоруси і навіть жиуди.

— А які оригінальні українські страви ви варите? — питає інша леді.

„Амбасадорша“ миттю найшла відповідь:

— Оригінальних українських страв я не знаю. Я й багато українців ще залюбки варимо молдавську мамалигу і мадярський гуляш також.

Нагородила „амбасадорша“ гостям „сто вьорст до небьос“, але все, разом взяте, з українського погляду й „тху“ не варте.

Коли їй чоловік опісля звернув на це увагу, то

вона обернулася у тигрицю й накинулася на нього:

— А ти чому не подав, як знаєш? Що я мала, куліш їм наш демонструвати, чи козацьку саламаху?

Третя „амбасадорша“, і то не абияка, а пані, чи „мисис“ інженерова, Параня Недоумчук (її кличуть жінки „мисис інженерова Недоумчиха“) в розмові з поважним німцем на питання, якою мовою розмовляє вдома, відповіла:

— Ми вдома всі говоримо лише по-російськи. Російська мова є культурна, більш розвинута від української. Я, наприклад, свої почування часто не висловила б українською мовою, а російською висловлю.

Може німець і повірив їй, не знаючи, що „амбасадорша“ напівграмотна, російською мовою не володіє, лише немилосердно її калічить, а говорить нею лише з одного мотиву, мовляв, подивіться, яка я культурна персона! . .

Є не лише „амбасадорші“, але й „амбасадори“. Ось, один такий — з десяток повище продемонстрованих „амбасадорш“ за пояс заткнув на одній науковій конференції славістів. І не дивно, бо це персона не напівграмотна, а високовчена, професор університету. Коли прийшлося голосувати, якій мові дати перевагу в університетах — українській чи російській, він проголосував за цю другу.

Якось американець Бил, подивившись на фільм „Тарас Бульба“, звернувся до свого сусіда Гаврилка за додатковими поясненнями про козаків:

— Габрієл! Поясни мені більше, хто такі були козаки-запорожці?

— Це були українські ковбої! — відповів авторитетно Гаврилко. Мабуть і не знав, бідолаха, що козаки-запорожці були військовим орденом, який вславився на увесь світ у боях з татарами й турками та був пробосвою силою українського народу в боротьбі за державність України — проти поляків і москалів, а не пасли корів на широких степах України.

Ще інший „амбасадор“, також не звичайний, а доктор Пилип Нечитайло сидить собі на „порчі“ й читає газету. Нараз відзивається сусід з-за паркану, чех Ян Купелка:

— Добрий день, пане докторе! А що читаєте цікавого?

— Та російську газету „Новое русское слово“.

— А хіба немає українських газет? — питає той здивовано.

— Та є їх аж забагато, — зневажливо відповів пан доктор. — Але куди їм до російських! Ці краці, сильніші від наших! . .

Ех, ці „амбасадорші“ й „амбасадори“! Правда морока з ними! Коли б їх менше було, напевно ми більше виграли б.

Панько НЕЗАБУДЬКО

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

“САМОПОМІЧ”

В НЬО ЙОРКУ

Позички особисті і гіпотечні (моргеджі) на низькі відсотки

до сплати в догідних ратах.

Дивіденди від членських оцдадностей

5¼% — \$5.88

якщо не вибираєте чвертьрічної дивіденди.

Self Reliance (N. Y.) Federal Credit Union

108 Second Ave. New York, N. Y. 10003

Tel.: (212) 473-7310

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА ЩАДІТЬ УЖЕ СЬОГОДНІ
**УКРАЇНСЬКА
ЩАДНИЧО - ПОЗИЧКОВА СПІЛКА "ПЕВНІСТЬ"
У ЧІКАГО**

платить чвертьрічно найвищі відсотки від ощадностей,
а саме: $5\frac{1}{4}\%$ від звичайних щадничих конт,
 $6\frac{1}{4}\%$ до $7\frac{3}{4}\%$ від щадничих сертифікатів
у річному відношенні.

Кожне щадничеkonto забезпечене Федеральною Урядовою Агенцією F. S. L. I. C. до суми
40,000.00 доларів.

Спілка уділяє позики на купно домів (мортгеджі), приймає рахунки за газ, електрику, теле-
фон і воду, видає чеки, грошові перекази (моні ордери) та подорожні чеки.

Користайте з вогнетривалих скриньок за низькою оплатою для переховування документів,
чи інших вартісних речей!

Солідна, чесна, скоро і фахова обслуга.

Спілка оплачує кошти поштової пересилки,

ТОМУ ЩАДІТЬ ЧАС!

КОРИСТАЙТЕ З ПОШТОВИХ ПОСЛУГ!

ЗВЕРТАЙТЕСЯ ДО НАС З ДОВІР'ЯМ У ВСІХ ФІНАНСОВИХ СПРАВАХ!

Години праці:

Понеділок 9 — 3 по полудні
Вівторок 9 — 3 і 6 — 8 ввечором
Середа — закрито

Четвер 9 — 3 по полудні
П'ятниця 11 — 8 ввечором
Субота 9 — 1 по полудні

SECURITY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

932-36 N. WESTERN AVE.

Tel.: (312) 772 — 4500

CHICAGO, ILL. 60622

**СТЕИТОВА КРЕДИТОВА БООПЕРАТИВА
"БУДУЧНІСТЬ"
У ДЕТРОЙТІ**

СЛУЖИТЬ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІ-
ЯМ ДЕШЕВИМ І ВИГІДНИМ КРЕДИТОМ.
НИЗЬКОВІДСОТКОВІ ПОЗИКИ НА АВТА, ДО-
МИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІ,
ШПИТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИКИ
(КРІМ МОРТГЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ДО
10,000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧКОВЦЯ.
ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ $5\frac{1}{4}\%$ ДИВІДЕНДИ.

Вкладчики мають безкоштовне життєве
забезпечення до висоти 2,000 дол.

Ощадності забезпечені до всякої висоти.

FUTURE CREDIT UNION OF DETROIT

4641 Martin Ave.
Detroit, Mi. 48210

3011 Caniff
Hamtramck, Mi. 48212

Tel.: 843-5411

**ФЕДЕРАЛЬНА
КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА СУМА
В ЙОНКЕРСІ, Н. Й.**

ВИДАЄ ПОЗИКИ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГА-
НІЗАЦІЯМ. СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І ДЕШЕВИМ
КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ ЧЕКАМИ, УДІЛЯЄ
НАЙДЕШЕВШИЙ КРЕДИТ НА АВТА,
МОРТГЕДЖІ,

ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки,
вакації, весілля та інші цілі.

СПЕЦІАЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
Майно кожного вкладчика чи позичкодавця
забезпечене.

Приймає ощадності і платить $5\frac{1}{2}\%$ дивіденди.

Безплатне забезпечення ощадностей.

Безплатне життєве забезпечення
до 2.000 дол.

Адреса:

SUMA (YONKERS) FEDERAL CREDIT UNION
301 Palisade Ave. Yonkers, N. Y. 10703

Tel.: 914-965-8560

ДЖОНСОН, ГУВЕР І ВНУТРІШНІ ШПІОНАЖ

У зв'язку з роздмуханою справою довкола СіАйЕс і ЕфБіАй, яку з таким запалом використовують совєтська преса і „свої“ квазіліберальні політики, в редакційній статті „Тайму“ знаходимо ревелюційні інформації про причетність до справ „внутрішнього шпигунства“ президента Ліндона Джонсона.

Ще в середині 60-их років, читаємо в цій статті, голова ЕфБіАй Едгар Гувер тримав у своєму приватному сейфі, тисячі матеріалів на провідних політичних діячів, що з них деякі передавав Джонсонові для скріплення його влади. Джонсон любив різного роду „пікантні новини“ і уважно прислухався до політичних пліток. Прихильники Ніксона називали Джонсона „найгіршим“ 37-им президентом Америки, хоч такі ствердження не мають достатніх підстав.

Карта Делович, заступник Гувера як голови ЕфБіАй, був зв'язковим поміж Гувером і Ніксоном.

Ліндон Джонсон, досвідчений тексаський політик, учень „майстра змови“ Френкліна Рузвельта, був переконаний, що в політиці не буває випадковостей, лише наслідки конспірації. І тому він постійно озброював себе проти есентуальних конспіраторів, які снували проти нього змову. Він нікому не довіряв. „Я, — казав він, — не вірю нікому, крім лейді Берд, але інколи вагаюсь і щодо неї“.

Джонсон не вірив у правильність звіту Комісії Воррена і був певний, що убивство Джона Кеннеді було наслідком змови комуністів, які тим хотіли запобігти підготовлюваному Джоном Кеннеді убивству Фіделя Кастра. Він не сумнівався, що расові заворушення в „гетто“ і „марші миру“ оплачував червоний Китай.

Джонсон був переконаний, що Роберт Кеннеді через підслухові апарати увесь час контролював його розмови, коли був він віце-президентом. Він часто називав СіАйЕй „Мордер Інкорпорейтід“, бо вважав, що ця організація була причинцем загибелі південновстнамського президента Нго Дін Дієна супроти бажання Кеннеді. Джонсон припускав можливість зв'язку СіАйЕй з Мафією.

Через свою агентуру Джонсон докладно знав, що говорив тодішній голова Комісії зовнішніх відносин сенатор Фулбрайт на прийнятті в совєтській амбасаді, і не сумнівався, що більшовики через американську пресу творили в Конгресі опозицію проти Південного В'єтнаму. Незабаром після того, як Джонсон став президентом, йому передано записані на магнетофоні всі розмови, що їх вів Мартін Лютер Кінг у своїй спальні. Один із президентових радників називав ці розмови „еротичною книжкою“. Коли хтось із близьких Джонсонові осіб оправдував антивєснну діяльність Кінга, він, обурившись, заявив: „Ви тільки б знали, що цей лицемірний провідник виробляє у своїй спальні!“

Один із колишніх співпрацівників Джонсона пригадує, як Гувер доповідав президентові про осіб на високих становищах, зв'язаних із злочинним світом. „Звідки ви про це знаєте?“ — запитав Джонсон. — „З магнетофонних записів“, — відповів голова ЕфБіАй. Джонсон його перебив: „Ол райт, ол

райт!“, ніби протестуючи проти такого способу збирання інформації. Іноді Джонсон прилюдно протестував проти нелегального підслухування. „Найгірша річ у нашому суспільстві, — казав він, — коли неможливо взяти телефонну слухавку без страху, що тебе буде хтось підслухувати“. Департамент Справедливости заборонив встановлювати підслухові апарати для збирання інформації, хоч ніхто з радників президента не бачив написаної його рукою заборони це робити.

Після того, як на президента ЗСА обрано Річарда Ніксона, читаємо в редакційній статті „Тайму“, „до Білого Дому прийшов інший конспіратор“.

Ліберальна американська преса, протестуючи проти підслухування телефонічних розмов, послідовно замовчує, що у відношенні до підривних елементів, комуністичних і інших змовників проти існуючого режиму це — найбільш ефективний спосіб поборювання їх злочинної діяльності.

З „самвидавної“ літератури, яка виходить в СССР, відомо, що підслухові апарати вживається там не лише по всіх готелях, установах, „домах відпочинку“, але також по всіх приватних мешканнях, де проживають люди, яким совєтський режим не довіряє. Такі апарати встановлюють звичайно „електромонтери“, і виявити їх надзвичайно трудно, бо інстальовати їх можна навіть в електричній жарівці, в ніжці стільця, під тиньком чи в рамі картини. Тим то совєтські громадяни, коли хочуть у своєму власному мешканні поговорити одверто, ставлять на всю силу патефон або голосно співають і танцюють. Проте, совєтська преса дуже „обурюється“ з приводу порушування в Америці засади приватности.

К. Л.

„НЕКРАСОВ ПРО УКРАЇНСЬКИЙ ВИЗВОЛЬНИЙ РУХ“

У вістці під таким наг. в попередньому числі трапилася не з вини Редакції помилка — були переставлені рядки; прохасмо пробачити.

„Споживайте менше яєць“ — такий неписаний заклик панує нині серед американців. Виявилось, що, як цілковито точно ствердили лікарі, яйця, особливо жовток, додають людині не лише сили, але й багато „холестеролу“ (речовини, яка допомагає забиттю, закупорюванню вен і артерій, що врешті призводить до хвороби чи й передчасної смерті). Американці почали їсти менше яєць у різному вигляді: в середньому їли по 400 яєць річно, але минулого року вже тільки в середньому по 280 штук річно на одну особу.

“VISNYK” — “THE HERALD”
Published by Organization for Defence of Four
Freedoms for Ukraine, Inc.
Monthly except July and August, when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office,
New York, N. Y.
Board of Editors
Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York, N. Y. 10003.
